

2022. október

due tannozó

válogatás a legjobb diáklapokból

**SZAKMA
VAGY DIPLOMA?**

**INTERJÚK
BOCHKOR GÁBORRAL ÉS
SZALAY CSONGORRAL**

**NYELVTANULÁS-
RAJONGÓK**

MEGYERI BALÁZS

Jason Momoa dublóre elkötelezett környezetvédő

> > > > > > > > > > >

> **Piacképes tudás** >

> > > > > > > > > > >

> **Biztos karrier** > >

> > > > > > > > > > >

>

>

AZ IT A JÖVŐD

>

> > > > > > > > > > >

Tanulj tovább > > > >

> > **IT szakon** > > > >

>

:~1

programozdajovod.hu

PROGRAMOZD
A JÖVŐD!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

DUE TALLÓZÓ ONLINE IS

HELLO BROTHER

Elkezdődött az ős, az iskola, az egyetem – mind ez szeptemberben történt, de akkor meg annyira hirtelen, hogy kellett egy kis idő, hogy felfogjuk. Októberben talán sikerül. Kis csapatunk lelkesen dolgozott most is, ráadásul két fronton, ugyanis szerkesztőségünket részben megnyitottuk a nyomtatott formátum mellett az internetes megjelenés felé is. Ha tetszik, amit most a kezében tartasz, akkor tetszeni fog

a due.hu is, csak ugye azt nem tudod lapozgatni. Csak kattintgatni, nyomogatni. Viszont a DUE Tallózót nyomni is lehet, szóval nyomjátok, olvassátok, és ha ti magatok is írnátok, akkor vegyétek fel velünk a kapcsolatot. De figyeljete, mert ahogy az idő telik mostanában, mindjárt itt a karácsony!

(Velek Domonkos, főszerkesztő)

Sillye Zsolt: Színvilág

Az év diákfotója, középiskola, 1. helyezett

A DUE TEHETSÉGGUTATÓ DIÁKMÉDIA PÁLYÁZATA FOTÓS KATEGÓRIÁJÁNAK LEJÓBBJAIBÓL MUTATUNK PÁR KÉPET NEKTEK.

Borka János, Az év diákfotója,
középiskola, 3. helyezett

Márton Milán Bence, Az év diákfotója,
felsőoktatás, 1. helyezett

Balogh Lara: Bárkivel megtörténhet
Az év diákfotója, általános iskola,
2. helyezett

IMPRESSZUM • DUE Tallózó – Válogatás az ország diáklapjaiból

A DUE Médiahálózat és a DUE Médiaügynökség havilapja • 2022. október, XXIV. évfolyam 8. szám • Lapmenedzser: Zala Orsolya • Főszerkesztő: Velek Domonkos • Ro-
vatvezetők: Kultúra - Orosz-Bogdán Noémi, Pont Te - Panulin Bogi, Klimavédő - Bihari Bernadett Luca, Zoom - Németh Fruzi • Októberi szerzőink: Bálint Boglárka, Bartos
Benigna, Botos Mici, Erdélyi Biborka, Fáber Fruzsina, Hegyi Vivien, Naár Barbara, Reisinger Márk, Szathmári Emese, Tóth Katinka, Vörös Rebeka F. • Munkatársak: Hanti
Márton, Kondér Fanni, Tóth Szonja • Kiadja a DUE Produceri Iroda Kft. és a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete • Levelezési cím: 1583 Budapest, Pf. 14. •
Telefon/fax: +36 1 222 8213 • Hirdetésfelvétel: DUE Médiaügynökség, 1148 Budapest, Őrs vezér tere 11. • Tel.: +36 1 220 5844 • E-mail: due@due.hu • Honlap: www.due.
hu • A DUE Tallózó olvasható az interneten is: www.duetallozo.hu

A tehetséges diákújságírókat és a DUE Tallózót a Nemzeti Tehetség Program, a Kulturális és Innovációs Minisztérium, és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő támogatja.

Nyomdai előkészítés: ArtCentrum • Nyomda: Pauer Nyomda • Nyilvántartási szám:
3.4.1/891/1999 • ISSN 1585-5201 • Megjelenik évente nyolcszor. • A lapot a DUE Mé-
diaügynökség terjeszti ingyenesen a DUE Rádió Országos Iskolatéri Hálózatának 350
iskolájában, és további 500 oktatási intézményben. • A DUE Médiahálózatához a diáklapot
beküldő szerkesztőségek automatikusan hozzájárulnak az utánközléshez, a cikkek rövidíté-
séhez, stilizálásához. • Az iskolaiújságokból átvett publikációk tartalmáért a DUE Tallózó
nem vállal felelősséget.

MATESZ
print-audit
Kiadványunk példányszámát
a Matesz hitelesíti
auditált adatok, hiteles média
<http://www.matesz.hu>

SZAKMA VAGY DIPLOMA?

MIND TALÁLKOZTUNK MÁR A KÖVETKEZŐ KÉRDÉSEL: SZAKMA VAGY DIPLOMA? SOKAN TUDTAK MÁR DÖNTENI AZ EGYIK IRÁNYBA, VANNAK AZONBAN, AKIK MÉG EZ ELŐTT ÁLLNAK. HA TE IS ILYEN VAGY, AKKOR EZ A CIKK NEKED SZÓL! ÖSSZESZEDTÜNK ÉRVEKET A SZAKMA ÉS A DIPLOMA MELLETT IS.

MI SZÓL AZ EGYETEM MELLETT?

MI AZ, HOGY „EGYETEM”?

Ezt a kérdést egyetemistaként is nehezünkre eshet megválaszolni, mégis ezzel próbálkoztunk meg – a Kodolányi János Egyetem hallgatóit kérdeztük, ők hogyan fogalmazzák meg azt, hogy mi az az egyetem. „Szerintem egy kapcsolati tőkének az alapja, meg egy nagyon fontos lépés ahhoz, hogy az csinálhasd, amit szeretnél” – mondta egyikük. Másik nyilatkozónk se elsősorban a tanulás oldaláról közelítette meg a témát. „Számomra az egyetem a legutolsó, legmagasabb lépcsőfok, ahova ha felérsz, akkor már a „nagybetűs élet” szinten leszel. Ezt a lépcsőfokot át is ugorhatod, de abban az is benne van, hogy megcsúszol és egy hatalmasat zuhansz, ahelyett, hogy biztos lábbal az emeletre érnél.”

MIÉRT ÉRDEMES EGYETEMRE MENNII?

Az egyetemen az általad választott szak minden területével megismerkedhetsz, tapasztalatot szerezhetsz bennük. Ez segít abban, hogy megtudd, melyikben szeretnél jobban elmélyülni. Emellett – mint ahogy a fellejtett hallgatók is kiemelték – hasznos

kapcsolatokra tehetsz szert. Egyrészt a tanáraid által, mivel ők sokszor azon a területen dolgoznak, amit tanítanak. Valószínű, hogy ha gyakornokokat keresnek, először a tanítványaik között hirdetik meg a lehetőséget.

Másrészről pedig a szaktársaidat is megismered, ez pedig fordítva is igaz. Tudod, hogy ők miben tehetségesek, ahogy ők is azt, hogy te mihez értesz. Így, ha a későbbiekben munkaerőt keresnek, nagy eséllyel szóba kerülsz, ha aktívan és bátran meg mered mutatni a kvalitásaidat, illetve te is tudsz élni ugyanezzel a lehetőséggel.

HOGYAN VÁLASSZ SZAKOT?

Tanuld azt, amit a való életben is szeretsz csinálni, vagy ami érdekel. Csak így fogod élvezni az egyetemi éveidet és a későbbiekben a munkádat.

Amennyiben nincs ötleted, hogy milyen irányba tanulj tovább, nagyon jó érdeklődési kört vizsgáló kvizek vannak az interneten, emellett a felvi.hu-n minden szak leírását megtalálod, de egy pályaválasztási tanácsadó is segíthet.

ELHELYEZKEDÉS AZ EGYETEM UTÁN ÉS KÖZBEN

Az egyetemen, általában az utolsó félévben 180 óra kötelező szakmai gyakorlatot kell teljesítened. Ez azt jelenti, hogy a szakodhoz kapcsolódóan dolgozni fogsz egy munkahelyen. Ennek letelte után lehetséges, hogy állást ajánlanak, ha meg voltak elégedve veled és vannak szabad helyek. Azonban mindenképpen hasznodra válik az ott eltöltött idő, ugyanis manapság a legtöbb munkahelyről azért utasítják el a fiatalokat, mivel nincsen szakmai tapasztalatuk.

Egy kutatás szerint pedig a friss diplomások, szaktól függően minimum harminc nap, de maximum öt hónap alatt találhatnak munkát.

Emellett a szakközépiskolai végzettséggel rendelkezők átlagbére bruttó 170 000, az OKJ-s papírral dolgozóké 205 000, az egyetemi végzettséggel bíróké pedig 380 000 forint – írja a fizetések.hu. Azonban a legfontosabb, hogy mindig a saját szorgalmasságodon és ambícióidon múlik, hogy hogyan haladsz előre az életben!

MI SZÓL A SZAKMA MELLETT?

HOGYAN VÁLASSZ?

Először is ismerd meg önmagadat. Mi érdekel a legjobban? Hol húzódik a komfortzónád? Csapatjátékos vagy, esetleg magányos farkas? Ilyen és hasonló kérdésekre adott válaszok alapján elindulhatsz a szakmakeresés útján. A szakképzés keretein belül megfér a finomkezü cukrász, a precíz kőműves és a gondoskodó ápolónő egyaránt.

Azt is fontos felmérned, hogy mennyi energiát tudsz vagy akarsz belefektetni a tanulásba. Minél motiváltabb vagy, annál egyszerűbb megbirkózni a nehezebb vizsgákkal, ezért fontos, hogy testhezálló szakmát válassz.

SZÜKSÉGED LEHET...

Napjainkban a diploma egyáltalán nem jelent garanciát a magasabb fizetésre, ezzel szemben az érettségi kezd elengedhetlenné válni. A munkaerőpiacon ugyanúgy szükséged lesz az érettségi bizonyítványodra, mintha egyetemre jelentkeznél. A szakképzési lehetőségek nagyobb repertoárjához juthatsz hozzá, ha megvannak a megfelelő papírjaid.

AZÉRT VÁLASSZ SZAKMÁT, MERT...

Megbízható szakemberekre mindig szükség volt és lesz. A szolgáltatások listája

egyre inkább növekszik, így mindenki megtalálhatja a helyét valamelyikben.

Ha nem szeretsz beosztottként dolgozni, egészen könnyen lehetsz önmagad főnöke. Miután elvégezted a szakiskolát, technikumot vagy egyéb képzést, és megvan a megfelelő tudásod, indíthatsz vállalkozást. Saját időbeosztás készíthetsz. Ez persze nem azt jelenti, hogy a kemény munkát megspórolhatod. Akár kutyakozmetikus, fodrász vagy villanszerelő leszel, esetleg céget alapítasz, ugyanúgy meg kell dolgozni az eredményért, ám a belefektetett idő nem marad megtérületlenül.

Jelenleg sok szakmában munkaerőhiánnyal küzdenek. Ennek eredményeként egy jó szakembert megbecsülés övez, és habár az anyagi juttatások igencsak eltérőek, sok esetben biztosítja a megélhetést.

Semmi sincsen kőbe vésvé, hiszen sosem késő váltani. Ha esetleg mégis csábít az egyetem, jól jön, ha van egy szakmád, plusz pontszámokat szerezhetsz a felvételihez.

GONDOLD ÁT, HOGY...

A szakmák többsége igényel valamilyen fizikai munkát. Fontos a megfelelő állóképesség, mely az életkor növekedésével változhat, majd idővel romolhat. Ezért érdemes előre gondolkodni, hogy több lábodon megállva, biztos jövedelmet és nyugdíjat jelentsen az adott ágazat.

Az egyéntől független kihívásokkal is meg kell küzdeni számos munka esetében. Az időjárás a mezőgazdaságban dolgozóktól kezdve, az ácsokon át még a kalauzokat sem kíméli. Az alkalmazkodási készség szinte elengedhetetlen.

Bárhogy is döntesz, a legfontosabb, hogy ne félj a próbálkozásoktól, találd meg az utadat és leld örömeidet a szakmádban.

(Naár Barbara, Vörös Rebeka F.)

BOCHKOR GÁBOR: „AZÉRT KIDERÜLT, HOGY EBBEN A MŰFAJBAN A LEGJOBB VAGYOK”

Török Márton, Rádió Aktiv Sulirádió,
Az év diákújságírója,
általános iskola, dicséret

AMIKOR REGGELI RÁDIÓMŰSORT HALLGATOK, MINDIG ESZEMBE JUT HOWARD STERN NEVE, ILLETVE EGY FILM CÍME: INTIM RÉSZEK. ALAPMŰ AZOK SZÁMÁRA, AKIK EGY KICSIT IS ÉRDEKLŐDNEK A RÁDIÓZÁS IRÁNT, AJÁNLOM NEKIK SZERETETTEL. BIZONYÁRA KIDERÜLT AZ ELŐZŐ SOROKBÓL, HOGY ÉN BIZONY HALLGATOM REGGELENTE A RÁDIÓT. AZ IS NAGYON ÉRDEKEL, AHOGY MEGSZERKESZTIK, ÖSSZERAKJÁK EZEKET A REGGELI SHOWMŰSOROKAT. A KÖZELMŰLTBAN TESTKÖZELBŐL IS MEGTAPASZTALTAM, HOGY MI TÖRTÉNIK A KULISSZÁK MÖGÖTT. A RETRO RÁDIÓBAN VENDÉGESKEDTÜNK SULIRÁDIÓS STÁBUNKKAL, AHOL VOLT SZERENCSÉNK TALÁLKOZNI A REGGELI RÁDIÓZÁS MEGHATÁROZÓ ALAKJAIVAL, A BOCHKOR RÁDIÓ SHOW STÁBJÁVAL. TERMÉSZETESEN, HA MÁR OTT VOLTAM, AKKOR LEÜLTEM BESZÉLGETNI A FŐNIVEL, AZAZ BOCHKOR GÁBORRAL.

ON AIR

KÉT BŐ ÉVE KERÜLTÉL VISSZA ORSZÁGOS FREKVenciÁRA. Milyen érzés ez a Számodra?

Nézd, eleve egy nagyon rossz érzés az, amikor az ember alól megszűnnek a rádiók. Nekem ebben már háromszor volt tapasztalatom, és sose jó. Nem mi tehetünk erről, hanem valamilyen üzleti konstrukció miatt így alakul. Ez egy nagyon rossz dolog, mert ez az, amit imádkol, szeretek, és szerintem ebben baromi jó is vagyok. Amikor ezt szüneteltetni kell, akkor ez a fajta kreatív energia eltűnik, és ez nagyon tud hiányozni. Maga az érzés, amikor két évvel ezelőtt úgy gondoltam, hogy visszatérünk, az nagyon euforikus volt. Imádtuk, ugyanakkor nagy nyomás is van rajtunk, mert azt ne felejtjük el, hogy itt a versenyszférában dolgozunk. Az elvárás az, hogy hallgatóságunkat hozzunk, növeljük a hallgatottságot. Persze az emberben ott van ez a nyomás, hogy ezt teljesíteni kell, a sporthoz hasonlóan eredményeket kell hozni. Egy új helyen voltunk, megint egy új zenei formátumba csöppentünk bele. Illetve megint csak egy új partnerrel, Lovász Lacival kezdtünk el egy műsort. Fontos az, hogy mi jól tudjunk együtt működni. Ti is láttátok, hogy nagyon sok múlik azon, hogy milyen a kémia közöttünk, hogy jól működjenek a párbeszéddek. Minden párbeszédnek, ha több szereplős egy rádióműsor, van egy ritmusa, azt mind a két félnek baromi jól kell éreznie. Illetve egy sajátos humora is kell, hogy legyen a másik félnek, ezek mind nagyon szépen összejöttek, összeértek. A legfontosabb az, hogy egy év alatt nagyon sikerült megdobni a hallgatottságot. Azt hiszem, hogy valami plusz három-négyszázezer hallgatót hoztunk, ami eszméletlen szám, és erre nagyon büszkék vagyunk.

HA LESZŰKÍTJÜK A REGGELI STÁBOT 3 FŐRE, TE, LACI ÉS GYURI, AKKOR AZT FIGYELHETJÜK MEG, HOGY HÁROM GENERÁCIÓT KÉPVISELTEK. EZ KINEK VOLT AZ ÖTLETE?

Ez szerintem nem ötlet kérdése volt, hanem ez teljesen természetesen így alakult. Én

egyébként tök jónak tartom, hogy három generáció képviselje magát a mikrofon előtt. Egyszerűen azért jó ez így, mert három nézőpont van, három különböző tapasztalás, életút, mondhatjuk azt is, hogy bölcsesség, ha ezt egy témára vetted ki, akkor az nagyon érdekes tud lenni. Gyuri például egy teljesen más zenei ízléssel megmulttal rendelkezik, mint mondjuk én vagy Laci. Gyurival ugye mi úgy akadtunk össze, hogy amikor a Music FM-nél én lehetőséget kaptam, akkor őt örököltém mint szerkesztőt. Annyira jól összejöttünk, stimmel a kémia, ahogy gondolkozunk egy műsorról, ahogy mi együtt tudunk a kulisszák mögött is dolgozni. Ez fantasztikus volt, egyértelművé vált, hogy Gyuri meg én, ha lesz újra lehetőség, rádiózni, akkor mi együtt maradunk. Laci nem a korosztálya alapján választottuk magunk mellé, hanem mert úgy éreztük, hogy beleillik ebbe a képbe. Sokkal jobb, ha különbözik valaki tőlem, mint ha hasonlít rám. Egy olyan figura kellett, aki tudtuk, hogy nagyon alázatos a munkával, van egy sajátos humora, egy tök kreatív manusa, és egy teljesen új látásmóddal kiegészít bennünket. Ez így állt össze, és szerencsés módon ez három generációt képvisel.

TUDJUK, HOGY ELÉG MERÉSEN VÁLASZTASZ TÉMÁKAT REGGELENTE, VAN OLYAN DOLOG, AMI NEKED MÁR NEM FÉR BELE EGY REGGELI MŰSORBA?

Ó, nekem rengeteg dolog beleférne egy reggeli műsorba, de azért ne felejtjük el, hogy szabályokhoz azért kell, hogy tartunk magunkat. Van egy médiafelügyelet, akik például meghatároztak dolgokat a korosztályokkal kapcsolatosan a reggeli műsorsávban. Tehát például a szexet már kihúzhatod. Mi eleve nem szoktunk politikai témákhoz nyúlni, mert az sose jó, az mindig megosztja az embereket. És innentől gyakorlatilag bármiről beszélhetsz, ha jól tudom. A normákhoz igazodnunk kell, nyilván nem beszélhetünk bármiről rasszista módon, sértő módon, vallást sértő módon. Ezeket a szabályokat kell betartani. Amúgy én minden témát szeretek érinteni.

MI AZ, AMI A LEGJOBBAN FOGLALKOZTAT NAPJAINKBAN?

Engem, mint apukát, igazából a lányom foglalkoztat. Nemcsak úgy, hogy egészséges legyen, szép legyen és okos legyen. Tudod, teljesen másképp gondolkozol a világról, amikor van egy gyereked. Arra is gondolsz, hogy milyen lesz a világ, majd akkor, amikor te nem leszel. Milyen lesz a világ, amikor ő felnőtt lesz? Ilyen dolgok nagyon elgondolkoztatnak valakit, aki szülővé válik. Most egészen mehetünk akár a környezettudatosságig is. Tehát amikor ő lesz 50-60-70 éves, akkor hol tart a Földünk? Nekem van-e dolgom azzal, hogy neki még egy egészséges bolygója legyen? Tehát ilyen dolgok elgondolkoztatnak, elméleti szinten. Nyilván nemcsak elméleti szinten, mert próbálom őt is úgy nevelni, és olyan témákról beszélgetni vele, ami őt gazdagítja, és ebbe az irányba viszi. Ez nagyon foglalkoztat. Amúgy egyébként baromira érdekel a világ, a külpolitika, azt nézem a televízióban, és egyébként foglalkoztat a saját szórakozásom is. Egyszerűen szeretem jól érezni magam, nem csak munkával törődni. Nagyon fontosak a barátságok, azokat ápolni, hogy lelki egyensúlyban maradjak.

GÁBOR, MEDDIG TERVEZED MÉG A MÉDIÁBAN TÖRTÉNŐ TEVÉKENYKEDÉST?

Nézd, amikor én elkezdtem rádiózni, akkor én nem gondoltam volna, hogy még öt évvel később is rádiózni fogok. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy rádiózom pár évtizede, és azért kiderült, hogy ebben a műfajban a legjobb vagyok. Ezt most szerénytelenség nélkül mondhatom, mert szinte minden rádiónál piacvezető voltunk. Tehát valamit csak tudok ebben a műfajban, és ami a legfontosabb, hogy tökre élvezem. Nem nagyon tűztem ki magamnak olyan célt, hogy ezt öt év múlva szeretném befejezni, vagy két év múlva. Egyszerűen amíg visz a flow, amíg sikeresek vagyunk, amíg nekünk is örömet okoz, addig akarom ezt csinálni. Ez egy munka is, ez nemcsak szórakozás, nemcsak kreatív energia, én ebből is élek. Nem gondoltam azt, hogy most ki kell tűznöm egy időpontot, hogy mikor fejezem be. A kedvem, az biztos, hogy töretlen.

„NEM IS TE VAGY AZ ANYUKÁM”

BESZÉLGETTEM EGY 16 ÉVES LÁNNYAL, AKI MAGYARORSZÁGON MEGJÁRT TÖBB GYERMEKOTTHONT, VAN HÁROM ÉDESTESTVÉRE, ROSSZABBNÁL ROSSZABB NEVELŐSZÜLŐKHOZ KERÜLTEK, ÉS MÍG MEG NEM TALÁLTÁK A MEGFELELŐT, VERTÉK ÉS BÁNTOTTÁK ŐKET. MOST ELÁRULJA, HOGYAN SIKERÜLT TÚLÉLNI EZZET AZ IDŐSZAKOT.

Hajdú Noémi, Az év diákújságírója,
általános iskola, 1. helyezett

MIT ÉRZEL, AMIKOR AZ IGAZI SZÜLEIDRE GONDOLSZ? SZERETETET? HARAGOT? SZERETNÉL MAGYARÁZATOT KAPNI ARRA, HOGY MI MIÉRT TÖRTÉNT?

Igazából csak haragot érzek irántuk, hisz otthagytak négy gyereket a kórházban, semmi nem érdekelt őket velünk kapcsolatban. Őszintén szólva nem érdekel, hogy mit miért csináltak. Én nem szeretnék tőlük semmit, és ha kérhetem, messziről kerüljenek el engem. Azt sem szeretném tudni, hogy velük mi történik, és igazából nem szeretném azt, hogy bárki megtudja, kik az igazi szüleim.

HOGYAN TÖRTÉNHEK MEG AZ, HOGY NÉGY TESTVÉRT OTTHAGYNAK A KÓRHÁZBAN, VAJON AKKOR AZ IGAZI ANYUKÁD MIÉRT SZÜLT TÖBB ÉS TÖBB GYEREKET, HA MINDET OTTHAGYTA?

Először megszületett a nővérem, a legidősebb testvérem. Úgy volt, hogy felneveli őt, odaadta a nagymamának, hogy vigyázzon rá. Anya viszont soha többet nem ment érte. Majd a nagymamám otthon hagyta a testéremet egyedül, nyitott erkélyajtóval. Az akkor 3 éves nővérem kiment, és majdnem leesett. Ezt meglátta valaki, aki hívta a gyermekotthont, hogy a gyereket helyezték el máshova. Másnap az óvodába már a gyermekotthonban dolgozók mentek el érte. Majd másfél évvel

később megszületett a másik nővérem, aki egyből a gyermekotthonba került. 14 hónapra rá megszülettem én, ugyanez a sors várt volna rám is, de a kórházban kilyukadt a bojler, és leforrázták a lábam, ezért sokkal több időt kellett a kórházban töltenem.

Időközben az is kiderült, hogy anyukám végigdrogozta a velem való terhességét, és ezeket a szereket is ki kellett tisztítani a szervezetemből. Míg én hónapokon keresztül a kórházban voltam, az anyukám terhebe esett az öcsémmel. Miután meggyógyultam, én is mentem a gyermekotthonba, a testvéreimhez. Az öcsém szerencsére egészségesen született meg, ezért rögtön jött hozzánk.

NEVELŐSZÜLŐKHOZ KERÜLTETEK? ÉS MIND A NÉGYEN UGYANAHHOZ A CSALÁDHOZ?

Amint a legkisebb testvérem is betöltötte azt az életkort, mellyel nevelőszülőhöz kerülhet, mind a négyünket áthelyeztek Kecskemétre, az SOS Gyermekfaluba, mely azzal foglalkozik, hogy nevelőcsaládokhoz helyezték el az árva gyerekeket. És így kerültünk oda az első nevelőszüleinkhez.

A GYERMEKOTTHON ÉS AZ SOS GYERMEKFALU KÖZÖTT MI A KÜLÖNBESÉG?

A gyermekotthonban rengeteg gyerek van, és egy-két nővér, akik figyelnek és gondozzák őket éjjel-nappal. Az SOS pedig egy szervezet, amelyiknek az a feladata, hogy

családoknál legyünk elhelyezve. Mikor mi ide bekerültünk, szóltak egy nevelőszülő párosnak, hogy van négy gyerek, akiknek nevelőszülő kell. Először Ildikóhoz és Gáborhoz kerültünk, de nem az ő otthonukba, hanem az SOS által biztosított lakásba.

MI TÖRTÉNT AZ ELSŐ NEVELŐSZÜLŐKNÉL?

Ők nagyon rondán bántak velünk. Egyébként, amikor odakerültünk, már volt náluk több idősebb gyerek is, és tulajdonképpen csak ők vigyáztak ránk, a nevelőszülők pedig egyáltalán nem törődtek velem és a testvéreimmel. Például a nővéreimnek, akik akkor 3 és 4 évesek voltak, fel kellett mosniuk és takarítaniuk kellett mindenki után. Viszont ha nem mostak fel rendesen, akkor megverték őket. Addig mi, a legkisebb öcsémmel magunkra voltunk hagyva, így egész nap csak vajat és kakaót ettünk, hisz nem érdekelt őket, mi történik velünk. Úgy nevelték az egyetlen fiútestvérünket, hogy mivel ő a fiú, a férfi, ezért ő bánthatja a lányokat, húzogathatja a hajunkat. Nem telt el annyira sok idő, talán egy év, és az SOS-ben rájöttek, mi történik velünk, és hogy ez a nevelőcsalád nem jó, így kirúgták őket.

HOVA KERÜLTETEK UTÁNA?

Áthelyeztek minket Nagykőrösre, az új nevelőszülőkhöz, Dórához, aki egyedülálló volt. Egyedül próbált meg nevelni minket. Az első hónapokban még nagyon kedves és

normális volt, addig, amíg gyakran jártak ellenőrizni, hogy jól vagyunk-e és jól be tudunk-e illeszkedni. De amint ritkábban jöttek, nagyon megváltozott, és megtudtuk, milyen is valójában. 6 évet töltöttünk nála, és azt a 6 évet végig kellett tanulnunk, függetlenül attól, hogy mi az öcsémrel még ovisok voltunk. Egyedül akkor játszottunk, mikor jöttek ellenőrizni, hogy mi van a családdal. Akkor volt az, hogy szép ruhába felöltöttünk, hosszú ujjúba, hogy még véletlen se vegyék észre azt, hogy bántanak minket. Ha olyan helyen volt nyoma a bántalmazásnak, akkor

mindig kitalált valamit, hogy ez meg az történt. El kellett tenni a tankönyveket, hogy nehogylássák, hogy mi tanultunk egész nap. Ha kérdezték a felügyelők, hogy jól vagyunk-e, helyettünk ő válaszolt, nehogymi bármit is mondjunk. Levágta a hajunkat fűsra, mert sok baj volt vele, emellett mindent megtett azért, hogy csúnyák legyünk. Úgy gondolom, az volt a célja ezzel, hogy ne barátkozzanak velünk, mert ha lettek volna barátaink, nekik el tudtuk volna mondani, hogy mi történik otthon. Az osztályomban én olyan voltam, aki azért is sírt, mert nem 100%-ot írt, hanem csak

99-et, mert otthon már ezért is leszidtak, akár meg is vertek. És az osztálytársaim nem tudták felfogni azt, hogy én miért sírok az 5-ös jegyem miatt. Annyira szívesen elmondtam volna nekik, de nagyon félttem a következményektől, hogy ők esetleg elmondják majd valakinek. Minden testvéremmel ezt csinálta, kivéve az öcsémet, aki az egyetlen fiú volt a családban. Hisz Dóra csak fiút szeretett volna, ezért őt tartotta a királyfinak. Amikor 4-est kaptunk, le kellett írunk ezerszer azt a mondatot, hogy „soha többet nem kapok négyest”.

Szenteste is ugyanúgy tanulnunk kellett, míg meg nem jöttek a vendégek. Amint megérkeztek, szép ruha, mosolygás, mintha mi lennénk a legboldogabb gyermekek. Amint kiléptek az ajtón, elküldött minket fürdeni, majd összehívott minket. Közben mi reménykedtünk abban, hogy szenteste van, karácsony, csak nem kell tanulni. Tévedtünk, közölte velünk, hogy a karácsony elmúlt. Az öcsémen kívül mindenki vonuljon le egy füzettel, és folytassa a tanulást. Addig Dóra az öcsémrel filmekeket nézett a fenti szobában. Még mindig nem fogom fel azt, hogy senki nem vette észre, hogy óriási gond van otthon. 2015 augusztusában volt valami probléma a lábával, és addig ideiglenesen egy másik nevelőszülőhöz kerültünk, akitől soha többet nem szeretettünk volna elmenni. Elmondtuk neki, hogy mi történt, és többet nem mentünk vissza Dórához. Miután Dóra megtudta azt, hogy nem megyünk többet vissza hozzá, örökbe akart fogadni minket, mivel az örökbefogadásért sok millió forintot kaphat. Viszont ebbe se az SOS, se mi nem egyeztünk bele, ezért maradtunk Máriánál, akinél idén már a 7. évünket fogjuk tölteni.

HOGY VAGY MOST? MÉG MINDIG UGYANAZT ÉRZED A MOSTANI NEVELŐSZÜLŐD IRÁNT, MINT AMIT 7 ÉVVEL EZELŐTT?

Soha nem is kívánhatnék nála jobb anyukát, nagyon aranyos. És úgy gondolom, hogy ebben a rendszerben nincsen nála jobb nevelőszülő. Most ez hangozhat úgy, hogy én ezt azért mondom, mert ő a nevelőszülőm, és valószínű, hogy olvassa ezt. Nem, természetesen nem azért mondom, hanem azért, mert nagyon szeretem. Ő az anyukám, és hálás vagyok neki mindenért, amit tett értünk az elmúlt években.

Sajnos ebben a rendszerben rengeteg rossz nevelőszülő van. Ezt látom, amikor találkozom valakivel, egy normális lánnyal, aki pár hete került új nevelőszülőhöz, és pár évvel később már köpköd, cigizik... stb. Kívánom mindenkinek, hogy találja meg azt a nevelőszülőt, akit nagyon szerethet. És ha megtalálsz, légy neki nagyon hálás.

SZALAY CSONGOR: EGY BIZONYOS HANG, MEGANNYI SZÍNES KARAKTER

WIN
ERE

BEER
SUITCASE

12 95

A MAGYAR SZINKRONFILM-GYÁRTÁS, S AZ AZON BELÜLI SZÖVEG-ALÁMONDÁS TERMÉSZETES RÉSZÉT KÉPEZI A HAZAI TELEVÍZIÓS SUGÁRZÁSNAK, TOVÁBBÁ A MOZISZÍNHÁZAKBAN VETÍTETT KÜLFÖLDI FILMEKNEK. ALKALOMADTÁN BIZONYOS SZTÁROKNÁL ÉS KARAKTEREKNÉL MÁR AZ ELSŐ KÉPKOCKÁKON VALÓ MEGJELÉNÉSÜK UTÁN TUDJUK, MILYEN HANGON FOGNAK MEGSZÓLALNI. EBBEN A SZITUÁCIÓBAN A FELBUKKANÓ ARCOT EGY BIZONYOS MAGYAR HANGHOZ TÁRSÍJTUK, S AMENNYIBEN AZ ADOTT ALANYHOZ HOZZÁRENDELTE SZINKRON ELTÉRŐ INTONÁCIÓN SZÓLAL MEG, ILLÚZIÓROMBOLÓ HATÁSA MIATT KÉPESEK LEHETÜNK MŰSORT VÁLTANI VAGY AKÁR A HANGSÁV NYELVÉN MÓDOSÍTANI.

Varsányi Dorka, Az év diákújságírója, felsőoktatás, dicséret

Számtalanszor fordult elő esetemben is, hogy kikapcsoltam az adott tartalmat, mert nem az szinkronizálta az általam kedvelt előadóművészt vagy animált karaktert, akihez hozzászóltam a fülem, ezáltal az ízlésem is. A hirtelen szinkronváltás ugyanis valóban kizökkentheti a nagyközönséget, s evégett az előadóművész/rajzolt karakter és a szinkronszínész szimbiózisa is megbomlani látszik. A magyar hangok szinte önálló, színes világot teremtenek számunkra csilingelő szövegálmondásukkal. Akár egy kevésbé jól sikerült dokumentációnál, esetleg egy gyengébben prezentált színészi mimika színvonalát is fel tudja dobni az adott szinkronszínész hangjátéka.

Hatalmas szinkronszerelmeként felkertem egy számomra igencsak fontos és jellegzetes hangot, hogy egy interjú keretein belül meséljen nekünk az alábbi szakmáról, egy empirikus gondolatmenetet követően. Kedves Olvasóim, íme az utolsó léghajlító Aang Avatar, a komisz Dennis, illetve a Tini Titánok alakváltó Gézengúzának és számos más zseniális karakter magyar hangja, Szalay Csongor!

MESÉLJ NEKÜNK A KEZDETEKRŐL! HONNAN JÖTT AZ A GONDOLAT, HOGY BELEKÖSTOLJ A SZINKRONSZÍNÉSZKEDÉS VILÁGÁBA?

Részemről semmi tudatosság nem volt benne az elején. Mindössze ötéves voltam, amikor a szomszédunk, Tomasevics Zorka megkérte anyukámat, hogy vigyen el a közeli Pannónia Filmstúdióba. Zorka akkor rendezte az Ovizsaru című film szinkronját, amiben sok óvodáskorú megszólaló van; a szakmában sosem volt túltengés kicsi gyerekekből, így kénytelen volt válogatni az ismerősei közül. Szerencsés helyzetben voltam, mert négyesztendős koromra már elég jól elsajátítottam az olvasást, így nem kellett szavanként vagy mondatonként betanítani számomra a rám eső szöveget. Nem telt el sok idő az Ovizsaru felvétele után a következő felkérésemig, s hamar azon kaptuk magunkat, hogy rendszeresen megyünk át az oviból ebéd után a stúdióba... még jó, hogy amúgy sem szerettem a délutáni alvásokat.

HA JÓL TUDOM, 1991 ÓTA FOGLALKOZOL EZZEL A HIVATÁSSAL. MIT GONDOLSZ, A KÖZÖNSÉG INKÁBB RAJZANIMÁCIÓKHOZ VAGY FILMEKHEZ KAPCSOL TÉGED, ESETEDBEN A HANGODAT?

Igen, már 30 éve... Szerintem változó, de az biztos, hogy sokan azonosítanak be különböző mesefilmekből vagy sorozatokból. Ez persze abból is adódhat, hogy többször kell jellegzetesebb, karakteresebb hangot választanod az ilyen típusú munkákhoz. Volt egy időszak az életemben, amikor rengeteg rajzfilmet szinkronizáltam. Szerintem a hangj adottságaim alapvetően passzolnak ehhez a műfajhoz és elég terhelhető vagyok ebből a szempontból, nem rekedek be könnyen 1-2 órányi folyamatos „vinyogástól”, szóval sokszor hívnak még most is animációs filmekre.

SZAKMÁN BELÜL MILYEN VÁLTOZÁSOKAT OKOZOTT SZÁMODRA AZ, AMIKOR ELKEZDTÉL MUTÁLNI?

A hangom szerintem mindig is „furcsa” vagy „érdekes” volt már gyerekként is, és viszonylag fiatalos maradt így a harmincas éveim közepére is. Ráadásul annyit terheltem a munka által, hogy elég jól be volt járva... Volt olyan szakmabeli személy, aki aggódott miatta, de szerencsére nem küzdöttem sokat tipikus elcsuklós-mutálós tünetekkel. Esetemben nem volt egy radikális váltás a hangszínemben, hanem szinte fokozatosan mélyült. Igaz, hetedik osztályos koromtól az érettségig jóval kevesebbet dolgoztam, mint előtte vagy utána. De ez inkább annak volt köszönhető, hogy a jegyeim elég erősen romlottak és muszáj volt, hogy a tanulmányaim kerüljenek az első helyre. Nem mondom, hogy ez sikerült is.

VAN ESETLEG PÉLDAKÉPED A SZINKRONSZÍNÉSZ SZAKMÁBAN?

Szerencsésnek mondhatom magam, hogy sok nagy színész kollégát egész kisgyerekként ismerhettem meg, s akik kezdettől fogva segítőkészek és barátságosak voltak, sosem éreztették velem azt, hogy legendákkal vagyok körülvéve. Utólag persze már össze lehet rakni a képet, de nem emelnék ki senkit, inkább úgy fogalmaznék, hogy mindent a legnagyobbaktól tanulhattam, legyen az színész vagy épp rendező. És ezért nagyon hálás vagyok!

A LEGTÖBBEN – KÖZTÜK JÓMAGAM IS – AZ ANIMÉK VILÁGÁBÓL ISMERHETÜNK TÉGED. MILYEN A KAPCSOLATOD EZZEL A KULTUSSZAL?

Akkor találkoztam először vele komolyabban, amikor belesöpöntem a munka folyamán.

Egy időben úgy éreztem, állandóan csak animén dolgozom és őszintén szólva, akkor picit megcsömöröltem tőle... Az biztos, hogy van jobb és rosszabb alkotás, vagy inkább úgy fogalmaznék, hogy van, ami nem nekem való. De ez nem baj, szinkronizálás közben sosem számít igazán a műfaj, mindent a legjobb tudásunk szerint igyekszünk megcsinálni. De mindig lenyűgöz az ezt övező kultusz és rajongás.

ELMARADHATATLAN KÉRDÉS, HOGY MELYIK SZINKRONSZEREPEIDET SOROLOD A KEDVENCEID KÖZÉ? VAN ESETLEG OLYAN FILM VAGY SOROZAT, AMIT GYAKRABBAN ÚJRANÉZEL, ANNYIRA A SZÍVEDHEZ NÓTT?

Nagyon nehéz kérdés; gyakran említem a Felolvasó című filmet, míg az animált dokumentációk közül a *Simpson család*, amiben Milhouse hangját kölcsönzöm.

De ilyen számomra a *Disenchantment – A kiábrándult királylány*, melyben Elfo, a manó hangja vagyok. Manapság köztudott, hogy már jóval kevesebbet szinkronizálok, mert átültem a fal túloldalára, s szinkronrendezőként tevékenykedem. Saját munkáimat leginkább azért nézem vissza, hogy tanuljak belőlük. Bár még ennyi év után is kicsit nehéz elvonatkoztatni attól, hogy magamat hallom.

FOTO: ISSUU.COM/ANIPALACE

webjogs

JOGOSÍTVÁNY ELŐTT ÁLLSZ?

Válaszd a Webjogsit, az online autósiskolát!

Mit tartalmaz a prémium B kategóriás elméleti csomagod?

- ✓ online KRESZ tanfolyam 240 nap/90 óras hozzáféréssel
- ✓ online EÜ tanfolyam
- ✓ vizsgafelkészítő tesztek
- ✓ forgalmi vizsgára felkészítő oktatóanyag
- ✓ vezetéstechnikai tananyag a pótkocsi vontatására

ELMÉLETI CSOMAG ÁRA
32 000 FT

Az egész ország területén folytatunk gyakorlati oktatást, így Te választhatod ki a számodra szimpatikus helyszínt és oktatót!

Miért válassz még minket?

Biztosítjuk az online jelentkezést, online ügyintézés, személyesen csak vezetni és vizsgázni kell elmenned!

További részleteket a webjogs.hu oldalon találsz.

„SZAVAKKAL NEM IS LEÍRHIATÓ, AMIT EZ IRÁNT A NYELV IRÁNT ÉRZEK”

GARAMVÖLGYI GLÓRIA BELLA IDÉN KEZDTE MEG EGYETEMI TANULMÁNYAIT FRANCIAORSZÁGBAN. MINDIG IS ÉRDEKELTE A NYELVTANULÁS, MÁR GIMNÁZIUMBAN IS TÖBBET FOGLALKOZOTT EZEKEL A TANTÁRGYAKKAL, MINT TÁRSAI, MELYEK MEG IS LETT A VÁRT EREDMÉNYE.

„Biztos, hogy van valami velem született affinitásom a nyelvtanulásra, mert emlékszem, hogy mindig az aktuálisan tanult nyelv volt a kedvencem” – mondja Glória. A székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnázium egykori tanulója már a középiskolában is többször megcsillogtatta tehetségét, például idén tavasszal megnyerte az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyt francia nyelvből. A franciát gyönyörűnek és különlegesnek gondolja, bár azt nem teljesen tudná megmagyarázni, hogy miért. Elmondása szerint, talán mert kitűnő tanárai voltak, ami rendkívül motiváló számára, és mind a mai napig hálás is nekik ezért. „Számomra az, hogy valaki ennyire szeretzen egy nyelvet tanulni, teljesen hihetetlen. Ha nem velem történne, el sem hinném. Ez furcsán hangozhat, de szavakkal nem is teljesen leírható, amit ez iránt a nyelv iránt érzek.”

Jelenleg a Sciences Po hallgatója Dijonban, és bár már korábban találkozott az iskolával, a végső döntést Károlyi Györggyel, a magyar francia nagykövettel való találkozása pecsételte meg, aki szintén ott tanult. Példaképeként tekinti, hatalmas kitüntetésnek érezte, amikor személyesen is megismerhette egy születésnapja alkalmából szervezett meglepetés jóvoltából. Azóta többször is találkozott konferenciákon és a Budapesti Francia Intézetben, ahol volt alkalmuk beszélgetni. „Ezek a találkozások nagyon sokat jelentettek nekem, mert megbizonyosodhattam róla, hogy Károlyi Györgytől nemcsak szakmailag, de emberileg is nagyon sokat tanulhatok!” Glória egyik nagy álma, hogy egy nap Magyarország francia nagykövete legyen. Az motiválja, hogy mindenképpen szeretne majd a munkája során ezzel a nyelvvel és kultúrával foglalkozni,

emellett egyik célja, hogy változtasson hazánk nemzetközi megítélésén is. Fontosnak tartja az ország képviseletét Franciaországban, és természetesen a két ország jó kapcsolatát is. Nagyon szeret emberekkel vitázni, beszélgetni, meggyőzni őket, vonzza a diplomácia világa. Szerinte egy jó diplomata legfőbb tulajdonsága, hogy minden érdekl, mindenre kíváncsi, és úgy véli, rá ez teljes mértékben igaz. „Ha egy nap én lehetnék Magyarország franciaországi nagykövete, az hatalmas megtiszteltetés lenne, és biztos, hogy a lehető legnagyobb elhivatottsággal végezném ezt a munkát” – mondta.

Gimnáziumi éve alatt latin nyelvet is tanult kötelező tantárgyként. Azonban, miután hivatalosan már nem kellett volna folytatnia, mégis versenyekről versenyekre járt, mert ez is kiemelkedően jól ment neki. Később különórák keretében is foglalkozott vele, így tízedikben középszinten, majd tizenegyedikben emelt szinten is érettségit szerzett belőle. „Kis túlzással mondhatom, hogy véletlenül tanultam meg latinul.” Úgy véli, a mindennapokban is előnyére válik a latin, hiszen mindennek ez az alapja, sajnálja, hogy egyre több helyen törlik el az oktatását, azért, mert holt nyelv.

Az egyetemen belekezdett az orosz nyelv tanulásába, bár meglehetősen nehéz volt választania, mert a lengyel is érdekelt. Szeretne még németül, olaszul, spanyolul és kínaiul is megtanulni, de más nyelveket sem zár ki. „Teljesült az álmom, amire három éve vártam. Ez csodálatos érzés. De természetesen, mint gondolom, mindenkinek, mivel most egy teljesen új életet kezdtem egy idegen országban, hozzá kell szoknom még ehhez.”

(Fáber Fruzsina)

IDÉN TRIPLÁZNA A SZEGEDI OKTV-BAJNOK

AZ OKTV EGY 1923 ÓTA MEGRENDEZÉSRE KERÜLŐ TÖBBFORDULÓS TANULMÁNYI VERSENY, AMIN A 11. ÉS 12. ÉVFOLYAMOS TANULÓK VEHETNEK RÉSZT. A HAGYOMÁNYOS TANTÁRGYAKON KÍVÜL, A FILOZÓFIÁTÓL KEZDVE A MŰVÉSZETTÖRTÉNETIG BÁRMIBEN KIPRÓBÁLHATOD MAGAD. ÍGY TETT NÉMETH ZITA IS, A SZEGEDI RADNÓTI MIKLÓS KÍSÉRLETI GIMNÁZIUM VÉGZŐS ÉVFOLYAMÁNAK TANULÓJA. TAVALY OLASZ ÉS FRANCIA NYELVEN ÉRT EL ELSŐ HELYEZÉST, AZ IDEI TANÉVBEN PEDIG SPANYOLBÓL FOG INDULNI.

Zitát elsősorban az egyetemi felvételihez megszerezhető pluszpontok motiválták az indulásra tanárai mellett, akik szorgalmazták jelentkezését, hiszen úgy vélték, esélyes lehet a döntőbe jutásra, így mindenképpen megéri megpróbálnia. A felkészülést már szeptember elején elkezdte magántanárok segítségével.

„Hetente megcsináltam egy feladatsort, de az is sokat segített, hogy szoktam franciául és olaszul is filmeket, sorozatokat nézni, és próbálok sokat olvasni” – kezdte Zita. Mivel az évek során a feladattípusok nem sokat változnak, nem érte meglepetés az élesben sem. „Tudtam, hogy mire számítsak, és tudtam, hogy nem lesz könnyű, így végül nagyon örültem mindig, amikor továbbjutottam.”

A jövőbeli indulóknak is tud tanácsal szolgálni. Úgy gondolja, ha nem is naponta, de fontos, hogy legalább hetente időt szánjunk a felkészülésre. Érdekes a korábbi évek feladatsorait megoldani, mert ezzel nem csak berögzül a feladattípus, de egy csomó olyan dolog is van, ami újra előjön minden évben, például a nyelvtanban. Az ismeretlen szavakat, kifejezéseket is elengedhetetlen kiírni, hiszen azok is visszatérőek lehetnek. A beszédre is nagy hangsúlyt kell fektetni, mert a második és harmadik forduló szinte csak szóbeli.

„Szerintem minden nyelvben a beszédet a legnehezebb folyékonyan megtanulni” – mondta. A szóbelihez is meg vannak adva a típusfeladatok, úgyhogy az a legjobb, ha rögtön azt gyakorolja be az ember. „Illetve nyilván, aki nagyon eltökélt, az egyedül is meg tudja csinálni, de szerintem egy tanár segítségével mindenképp jól jöhet.”

Sokat számít véleménye szerint az is, ha a résztvevők megkeresnek olyan diákokat is, akik korábbi években részt vettek OKTV-n, hiszen ők el tudják mondani, mire lehet számítani.

De vajon mennyi háttértudás kell ahhoz, hogy ilyen eredményeket lehessen elérni? Zita kiváló nyelvérzékkel rendelkezik, olaszból és franciából is C1-es van nyelvvizsgálója, emellett angolból is, ami nem csoda, hiszen ilyen angol tagozatra jár.

„A franciát ötödik osztályban kezdtem el tanulni, az volt a második nyelvem, majd a gimiben is azt választottam. Az olaszt pedig hatodikban kezdtem a nagymamával, aki olasz szakos tanár volt.” Emellett egy éve spanyolul és egy hónapja németül is elkezdett tanulni. A nyelvtanuláshoz hozzátette, hogy szerinte nem igazán a nyelvérzéken múlik, hanem azon, hogy

mennyi időt fektet bele az ember. „Azt javasolnám mindenkinek, hogy ne csak egy tankönyv alapján tanuljon, hanem próbáljon filmeket nézni, vagy könyveket olvasni.”

Elmondása szerint az a legjobb, ha olyan könyveket olvas az ember, amit eredetileg angolul írtak, és a tanuló nyelvre van lefordítva, hiszen ilyenkor általában egyszerűsítik a nyelvezetet.

Zita elmondta, pozitív élményként élte meg a versenyt, nagyon kedvesek mind a vizsgáztató tanárok, mind a résztvevők. „Nagyon sokat lehet fejlődni az OKTV-nek köszönhetően, hiszen majdnem egy fél évig eltart, és aki hetente megcsinál egy feladatsort, az biztos, hogy sokkal jobban tudja majd a nyelvet ezután, úgyhogy mindenkinek csak ajánlani tudom.”

(Szathmári Emese)

NEM CSAK AFRIKÁT ÉRINTI AZ ELSIVATAGOSODÁS

BESZÉLGETÉS LÉVAY ANNA FIATAL MAGYAR KLÍMAKÖVETTEL

A 2022 NYARÁN MEGRENDEZETT 41. DUE MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS MÉDIATÁBOR KÉT ÉRDEKES KLÍMAVÉDELMI ELŐADÁSON VEHETEK RÉSZT A TÁBOR LAKÓI. A BAPTISTA SZERETETSZOLGÁLAT LÁTOGATOTT EL HOZZÁNK BALATONKENESÉRE, AHOL A SZERVEZET ÉS A KLÍMAVÉDELEM KAPCSOLATÁRÓL BESZÉLTEK CLIMATE OF CHANGE NEMZETKÖZI KAMPÁNY KERETÉBEN. A SZERETETSZOLGÁLAT CSAPATÁT ERŐSÍTETTE LÉVAY ANNA KÖZÉPISKOLAI TANULÓ, AKI A NEMZETKÖZI KAMPÁNY RÉSZÉKÉNT MEGRENDEZETT KLÍMAVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS KÖZÉPISKOLÁS KATEGÓRIÁBAN A VITAVERSENY NYERTESE LETT.

Ennek köszönhetően Annának lehetősége volt Ciprusra ellátogatnia, hogy egy tanulmányi út során saját szemével láthassa az Európát is sújtó felmelegedés eredményeit. Tapasztalatairól kérdeztük őt. „A Climate of Change program keretében látogattam el Ciprusra, 13 ország résztvevőivel együtt. Minden országból csak egy embert választottak ki, és egy hetet töltöttünk el a szigeten. Alapvetően a klímaváltozás Ciprusra gyakorolt hatását mentünk el megvizsgálni, hogy a saját szemünkkel is láthassuk az Európára gyakorolt hatásait, de rengeteget megtudtunk a klímaváltozásról, melyik ország milyen intézkedéseket tesz annak érdekében, hogy megállítsák ezt a folyamatot. Emellett részt vettünk különböző workshopokon is, ami a klímavédelemmel kapcsolatos tudásunkat bővítette.

HOGYAN TELT EGY NAPOTOK? MILLYEN PROGRAMOKON VETETEK RÉSZT?

Reggel volt egy megbeszélésünk, amikor a túravezetőinkkel átbeszéltük, hogy mit fogunk aznap látni, és alapvető információkat kaptunk. Volt olyan napunk, amikor csak délelőtt voltunk terepnevezőben, de volt, hogy egész nap kint voltunk a szabadban. Például, amikor ciprusi erdőt látogattunk meg, hogy megnézzük az erdőtüzek hatását, akkor reggel az erdőtüzekről tanultunk, és egész nap kint voltunk. Nekem ez volt az egyik kedvenc programom, mert nagyon érdekes volt azt látni, mit okoz egy erdőtűz. Ennek keretében három különböző erdőrészt vizsgáltunk, az egyiket nem érintette a tűz, a másik rész 3 éve égett le, a harmadik pedig nagyjából 15 éve. Itt láthattuk hogyan regenerálódik az élővilága, beszéltek arról, hogy szükséges-e ehhez emberi beavatkozás, de arra jutottunk, hogy nem, sőt lehet, hogy még ártalmas is. Továbbá ellátogattunk az Akamas-félszigetre, ami egy természetvédelmi övezet, és egyben Ciprus legnagyobb nemzeti parkja. Itt él a jupiter fa, amiből gint készítenek. A szárazság miatt, ami Ciprust sújtja, azonban az erdőtűz veszélyének vannak kitéve ezek a területek, és ez a jupiter fa kihalásához is vezethet.

MILLYEN ÚJAT TANULTÁL AZ ÚT SORÁN?

A tengeri ökológiáról is szó esett, ezen belül a tengeri teknősökről sokat tudhattunk

meg, például, hogy a klímaváltozás hogyan befolyásolja a teknősök nemét. Mert ha a tojás hűvösebb körülmények között tud fejlődni, hím lesz belőle, ha nagyon meleg van, akkor nőstény. Ezáltal a felmelegedés nem csak az élőhelyüket fenyegeti, de az egyedek szaporodására, ezáltal számára is nagyban veszélyt jelent. Ami számomra nagyon érdekes program volt, amikor elmentünk arra a partra, a Lara-öbölbe, ahol a tengeri teknősök tojást szoktak rakni. És ez a fajta teknős (Green turtle / Közönséges levesteknős) a világon csak Cipruson és Törökországban rak tojást.

MILLYEN UTÓÉLETE VAN A PROGRAMNAK?

Vannak olyanok, akik a program keretében Egyiptomba megrendezésre kerülő klímacsúcsra utaznak, hogy képviseljék a fiatalokat, és hogy átnyútsák a döntéshozóknak a petíciót, ami a Climate of Change projekt egyik fő célja. Én Tallinba fogok most utazni, ahol egy olasz lánnyal a klímamigrációról fogunk beszélni.

(Bihari Bernadett Luca)

TUDÓS CSAJOK

TUDÓS CSAJ VAGY? ÉS LENNÉL?

IMÁDOD A BIOSZT, KÉMIÁT,
MATEKOT, FIZIKÁT, FÖLDRAJZOT
VAGY AZ ÖSSZESET ÚGY, AHOGY VAN?

**JELENTKEZZ A TUDÓS CSAJOK
PROGRAMBA 2022. OKTÓBER 20-IG
A DUE@DUE.HU CÍMEN!**

RÉSZLETEK: WWW.DUE.HU

Szeretnél majd tudós, kutató lenni,
aki megfejti a világ titkait, embereket
gyógyít, kutyüket talál fel?
Vagy épp csak kíváncsi vagy
minderre?

Programsorozatunkon különleges
ifjú tudós és kutatónőkkel
találkozhatsz, megmutatjuk,
mindez nem csak a férfiak világa!

**Megyünk szeizmológiai
és meteorológiai
központba,
csillagvizsgálóba,
gyógyszergyárba,
öslénykutató intézetbe,
rákkutató és agyi
aktivitást vizsgáló
központba – de
mindez csak ízelítő!**

A tudomány varázslatos
világába csak a legjobbak és
legelszántabbak léphetnek be!

A résztvevők száma korlátozott,
a jelentkezők közül elsősorban
a motivációs levelek alapján
választjuk ki azt a 20 diákot, aki
képzést elvégezheti.
A képzésen való részvételt
oklevéllel igazoljuk.

ECOMAN AKCIÓBA LÉP

A TÖBBEK KÖZÖTT ÁLLATVÉDŐ, KUTATÓ, SZÍNÉSZ, ZENÉSZ ÉS DUBLŐR (VAGYIS RENDKÍVÜL ELFOGLALT) MEGYERI BALÁZST A MAGYAR JASON MOMOAKÉNT, ECOMANKÉNT, VAGY AKÁR A ROSSMANN PLAKÁTOKRÓL ISMERJÜK. MOST KICSIT KÖZELEBB KERÜLÜNK HOZZÁ.

MIN DOLGOZTÁL MOSTANÁBAN?

Jelenleg forgatások képezik a munkáim jelentős részét. Nemrég szerepelhettem Herendi Gábor sorozatában Oroszlán Szonjával és Szabó Győzővel, közben készülök Rózsa Gábor legújabb mozifilmjére, amiben egy nagyon vicces karaktert alakítok, és mielőtt elkezdek két másik sorozatot forgatni, két saját műsorom előkészületeit fejezem be és mindemellett ott a számomra legfontosabb ügy, a környezetvédelem, amit az újonnan alakult Zöld Koalícióval karöltve végzünk.

HOGYAN VÁLTÁL ECOMANNÉ?

A környezetvédelem egészen fiatal korom óta szerves része az életemnek. A szüleim gyakran vittek túrázni, a nagyszüleim pedig vidéken éltek. Apukámmal mindig próbáltuk megmenteni

a sérült erdei állatokat, ápoltuk őket, amíg fel nem épültek. Számomra mindig természetes volt a természettel való kapcsolatom.

HOGYHOGY MÉGSEM EGY MEZŐGAZDASÁGI SZAKON VÉGEZTÉL?

Szerintem is kézenfekvő lett volna, de valahogy az ifjúkori kíváncsiságom mindig máshova sodort, amikor nem a sörözőkbe, akkor főleg a bölcsészettudományok és a pszichológia irányába. A parapszichológiai jelenségek misztikuma érdekelt a legjobban és az örök kérdés, hogy valóban annyira-e a világ, amennyit az érzékzerveinkkel fel tudunk fogni belőle? Egy biztos, „Több dolgok vannak földön és égen, Horatio, mintsem bölcselmetek Álmodni képes” (*William Shakespeare - a szerk.*)

HA CSAK AZ EGYIK TEVÉKENYSÉGEDDEL FOGLALKOZHATNÁL, MELYIKET VÁLASZTANÁD?

Nehéz kérdés, mivel nekem az egyik lételemem, hogy mindig keresek valamit, amibe kapaszkodhatok, amiről mindent kideríthetek. Ha tehetném, a végtelenségig bővíteném ismereteim tárházát.

Ha egyet választhatnék, akkor szerintem a gyógyítást választanám. A pszichológia is ezért tetszett meg nagyon, a másokon való segítség lehetősége miatt. Az emberiség az urbanizáció és a digitális globalizáció mentén távolodik önnön természetétől és az őt körülvevő bolygó természetétől. A gyógyításban a természethez való visszavezetés képessége foglalkoztat a

leginkább, így igazából bármit is választanék, a konklúzió mindig ugyanaz lenne, „retour á la nature”, vissza a természethez.

HISZEL BÁRMILYEN KONSPIRÁCIÓS TEÓRIÁBAN?

Hinni Istenben hiszek, de van pár olyan elmélet, amiről úgy gondolom, lehet valóságalapja. Gondolj bele, mennyi mindenről gondoltuk azt az utóbbi években, hogy úgysem fog bekövetkezni és mégis milyen meglepő eseményeknek lehetünk tanúi. Háborúk, világvárványok, szinte minden hétre jut valami új.

A SZÍNÉSZI KARRIEREDHEZ VISSZATÉRVE, HOGYAN VETTÉK ÉSZRE, HOGY HASONLÍTASZ JASON MOMOÁRA?

A hosszú haj és a szakáll sokat segített, ezek nélkül valamivel nehezebb dolgom lett volna. A konspirációs teóriákra visszatérve, ha valaki nekem tíz évvel ezelőtt azt mondja, hogy Jason Momoa dublőre leszek, vagy hogy kentaurként fogok megjelenni egy reklámban csak nevettem volna, és meghívtam volna egy sörre. Viszont ma már bármit el tudok képzelni. Meg sem lepődnek egy földönkívüli invázió láttán, csak szólnék az úrhajópilótáknak, hogy vigyázzanak a fűre.

NEM ÉRZED KICSIT ÚGY, MINTHA JASON MOMOA ÁRNYÉKÁBAN ÉLNEÉL?

Elég nagy árnyéka van, kényelmesen elférek alatta, főleg Hawaiiin. Mióta hosszú hajam van és szakállam, gyakran hasonlítottak Thorhoz is, illetve bármilyen hosszú hajú karakterhez. Mikor először megláttam Jason Momoát a Conan, a barbár remake-jében, azt mondtam az öcsémnek, na ezzel a sráccal egyszer szívesen leülnék sörözni. Aztán jött a Dűne stábjá Magyarországra és beválogattak úrharcosnak. Éppen kerestem a helyem a forgatáson, csodáltam a sok külföldi színészt s szívtam magamba az Arrakis levegőjét, mikor egyszer csak hátrafordultam, és mintha magamat láttam volna. Egy lobogó hajú bördzsekis srác jött felém, ő volt, Joseph Jason Namakaeha Momoa (barátainak csak Józsi), akkor találkoztam vele először. Aztán később megkértek, hogy helyettesítem pár jelenetben, így lettem a dublőre. Le kellett másolnom a mozgását, a nézését, a járását, hát jó, hogy nem a csipőjének a ringását is. Úgy kellett utánoznom, hogy ne vegyék észre, hogy nem ő vagyok. Később a menedzsereim keresztül felvettük a kapcsolatot, így személyesebb légkörben is találkozhattunk. Nagyon közvetlen volt, azóta is tartjuk a kapcsolatot. Emellett hatalmas löketet adott a munkásságomnak a vele való kapcsolat, ezt én kiváló lehetőségnek tekintettem. Szerintem a népszerűség önmagában nem jelent semmit, az a fontos, hogy mit kezdünk vele. Én például a környezetvédelemben való aktív jelenlétre, környezettudatos életre szeretném buzdítani a követőimet.

(Erdélyi Biborka)

Legyél te is informatikai diákolimpikon!

INDONÉZIÁBAN RENDEZTÉK MEG AZ IDEI NEMZETKÖZI INFORMATIKAI DIÁKOLIMPIÁT (IOI), AMELYEN NÉGY MAGYAR VERSENYZŐ IS ÖSSZEMÉRTÉ A TUDÁSÁT A LEGJOBBAKKAL. A MAGYAR DIÁKOK EGY EZÜST- ÉS EGY BRONZÉRMET IS ELHOZTAK YOGYAKARTÁBÓL, AHOL TÖBB, MINT 350 FIATAL PROGRAMOZÓ TEHETSÉG KÜZDÖTT AZ OLIMPIAI CÍMÉRT.

```
static function day_images_list($date, $studio) {
    global $global_studio_list;
    if(!in_array($studio, $global_studio_list)) die("error studio");
    $date = mysql::escape($date);
    if(mysql::count("image_date", "shot_date = '$date'") != 1) die('date not found');
    $studio = intval($studio);
```

Mi sem mutatja jobban a programozás népszerűségét, mint hogy több, mint 90 országból versenyeztek a programozó tehetségek az idei IOI-n! A Diákolimpia nemcsak egy verseny, de remek kapcsolatépítési lehetőség is, nem utolsósorban pedig egy olimpiai helyezés jelentős előny is az egyetemi felvételinél.

A PROGRAMOZÁS, MINT HOBBI

A programozás nagy részben matematika, vallja Németh Márton, a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium végzős tanulója, a 2022-es IOI olimpikonja. Márton szerint hobbjá rendkívül jól fejleszti a problémamegoldó képességet, ami az élet többi területén is hasznosnak bizonyul. A versenyeken hasonló érdeklődésű fiatalokat is meg lehet ismerni, akikkel a későbbi kapcsolattartás folyamán akár barátságok is szövődhetnek. Nem utolsó szempont, hogy a versenyekre való utazás idegen országok, tájak megismerését is magában rejt.

„Ez nem testmozgás, ennek ellenére a mentális felkészültség, a folyamatos edzés, az odaadás, a felkészülés folyamata nagyon

hasonló az olimpiai sportolók felkészülésének folyamatához” – meséli Márton az IOI-ról a DUE Rádió Programozd a jövőd! podcastjében.

A KVALIFIKÁCIÓ MENETE

Na de hogy lehet kijutni a Nemzetközi Informatikai Diákolimpiára?

Az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny (OKTV) legjobbjai közül húsz fő kerül be a válogató versenyre, ahol a magyar csapatot idén öt fordulón keresztül választották ki. Ennek az öt fordulónak az összepontszáma alapján a legjobb négy helyezett jutott ki az IOI-ra.

Az IOI-n két versenynap van, idén hibrid módon folyt a küzdelem – a magyarok közül a helyszínen versenyzett Németh Márton és Máté Lőrinc, míg Czanik Pál és Molnár István Ádám online, az ELTE IK laborjából kapcsolódott be. Mindkét napon egy ötórás blokkban dolgozhatnak a versenyzők egyedül – itt válik fontossá a mentális felkészültség, a koncentráció képessége. Erre az öt órára három feladatot kapnak a versenyzők és mindegyik feladatért legfeljebb 100 pontot lehet elérni, így alakul ki a versenysorrend.

A magyar csapat nagyon sikeresen teljesített idén, Molnár István Ádám ezüst-, Czanik Pál pedig bronzérmeket hozott haza.

A Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ), az Technológiai és Ipari Minisztérium (TIM), és az Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége (IVSZ) által létrehozott Programozd a jövőd! projekt kiemelt célja, hogy minél több középiskolás diák válassza az egyetemi informatikai képzéseket, hiszen

PROGRAMOZD A JÖVŐD!

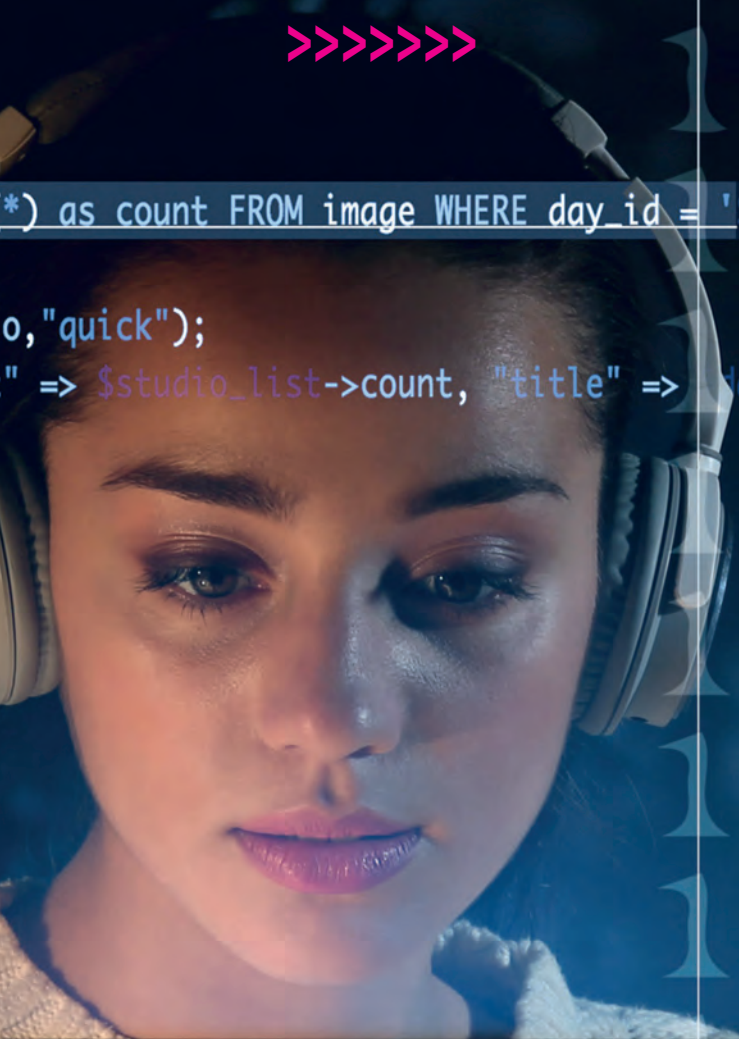
```
*) as count FROM image WHERE day_id = '$day->id' AND enabled='y' GROUP BY studio
```

```
o,"quick");
```

```
" => $studio_list->count, "title" => $day_info->title);
```

```
nd');
```

```
WHERE image_date.id=image.day_id AND image_date.shot_date='$date' AND image.enab
```


az informatika számtalan nagyszerű
lehetőséget és biztos megélhetést
nyújt az egyetem elvégzése után.

**Ha felkeltette az érdeklődésedet
a programozás és az informatikai
diákolimpia világa, akkor látogass el a
programozdajovod.hu, illetve a felvi.hu
weboldalakra és tudj meg többet
ezekről a képzésekről! Találkozunk
Szegeden, a 2023-as IOI-n!**

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

„The Winter is coming” avagy Európa energiaellátása a háború árnyékában

AZ OROSZ-UKRÁN HÁBORÚ NEM CSAK AZ UKRÁN ÉS AZ OROSZ EMBEREK ÉLETÉT ÉRINTI KÖZVETLENÜL, HANEM SOKAKÉT SZERTE EURÓPÁBAN ÉS ITT MAGYARORSZÁGON IS. LITKEI MÁTÉVAL, A MATHIAS CORVINUS COLLEGIUM (MCC) KLÍMAPOLITIKAI INTÉZET IGAZGATÓJÁVAL TÖBBEK KÖZÖTT ARRÓL BESZÉLTÜNK, HOGY MI VEZETETT AZ ENERGIÁVÁLSÁGHOZ, ÉS HOGYAN ÉRINTI EURÓPÁT, ÉS ANNAK LAKOSSÁGÁT.

MIT JELENT AZ ENERGIÁVÁLSÁG?

Az energiaválság alatt olyan folyamatot azonosíthatunk, ami során az energiahordozók, mint a földgáz, a kőolaj, de már a szén esetében is érzékelhető, és ehhez kapcsolódóan a villamosenergia ára soha nem látott magasságokba emelkedtek. Nagyjából az mondható, hogy az áremelkedés mértéke tízszeres.

MI VÁLTOTTA KI AZ ENERGIÁVÁLSÁGOT?

A háború előtt, már tavaly ősszel elkezdődött a válság. Az azt megelőző években 15 és 30 euró közötti volt a földgáz megawatt/óra ára. Amikor kitört ez energiaválság első hulláma tavaly ősszel, akkor 90-100 euróra emelkedett a kilowatt/órája. Ekkor már rekordárakról lehetett beszélni.

Ezt követően, február 24-én kitört az orosz-ukrán háború, amire válaszul az Európai Unió szankciókat vezetett be Oroszországgal szemben. Emiatt Oroszország elkezdte csökkenteni az Európába érkező gáz mennyiségét. Ennek köszönhető az, hogy jelenleg nem sokkal 200 euró alatt van a földgáz ára, de volt már, hogy elérte a 350 eurót is. És nem lehet előre jelezni a további árváltozást.

Ha pedig az okok szempontjából nézzük, akkor azt mondhatni, hogy az energiaválság nem más, mint az energiahordozók hiánya. Ehhez pedig az vezetett, hogy a Covid időszakában jöttek a különböző lezárások, gyárleállítások, és ebben az időszakban kevesebb energiát használtunk fel termelésre.

Ezért először lett egy energia-túlermelés 2020 első negyedétől kezdve, ami másfél évig tartott. Az volt a mi balszerencsénk, hogy a „lock down” időszak végét – nagyjából egyszerre a világon – a nyitás váltotta fel, tehát Ázsiában is, meg Észak-Amerikában is, Európában is. És emiatt egyszerre jelent meg a világban egy óriási energiaszükséglet, amit nem tudtunk lereagálni. Tehát gyorsabban nőtt az igény, mint ahogy a kitermelés és visszaállítás le tudta volna ezt reagálni.

Európában pedig elkövettük a lehető összes hibát, mint például nem kötöttünk hosszútávú szerződéseket, nem Európa kezében volt a kritikus infrastruktúra.

Litkei Máté

Amikor a „lock down” után megjelent az energiaéhség a világ minden pontján, akkor például Ázsiában nagyobb volt a hosszútávú szerződéseknek az aránya, tehát ebben az országokban a 80-90%-át az összes energiának több évre előre megkötött szerződések alapján vásárolták. Ez azt jelentette, hogy az energia exportőrök, amikor hirtelen megnőtt az energiaigény világszerte, akkor először a szerződött partnereiknek kezdték el szállítani, hiszen ezt a jogi kötelességük diktálta. Ugyanez az arány Európában csupán 40%, a maradék 60%-ot az azonnali piacokon vesszük meg. Amíg nincs válság, ezzel nem is lenne baj, de amikor jött a válság, Ázsia gyakorlatilag felszívta az energiát Európa elől.

Az energiaválságot tovább súlyosbította, hogy a háború kitörését követően, március 8-án az Európai Bizottság energiaügyi biztosa, Kadri Simson kiállt és azt mondta, hogy teljesen le kell válni az orosz energiáról.

ÉS MIÉRT PONT A GÁZRÓL LEHET HALLANI A LEGTÖBBET?

Azért, mert a gáz infrastruktúrája a legkötöttebb, mivel vezetéken szállítják a legjelentősebb részét, ezért nehéz pótolni máshonnan. Plusz Európában magas azoknak a háztartásoknak az aránya, ahol gázzal fűtenek. Az iparban nagyjából változatlan mennyiséget használnak fel, de a háztartásoknál őszi és tavasz között használják a legtöbbet a fűtéssel. És most az mondható, hogy tökéletes az oroszok időzítése. Ha most csökkentik az ideérkező energiamennyiséget, akkor mivel minden ilyen biztonsági intézkedésnél a lakosság a védett fogyasztó, tehát a lakosságnak kell az

utolsó pillanatig az energiaigényét kielégíteni, ezért ipari korlátozásokra lehet számítani.

MILYEN HATÁSSAL LESZNEK EZEK AZ ESEMÉNYEK EURÓPA GAZDASÁGÁRA?

Gyakorlatilag Oroszország ezzel a lépésével, kis túlzással, de össze tudja omlasztani az európai gazdaságot. Ha nem is omlik össze, akkor is egy nagyon súlyos gazdasági válságot tud előidézni. Azt kell, hogy mondjam, minden jel arra mutat, ahogy Európa elkezdett fegyvert szállítani, és elkezdte a szankciókat kivetni Oroszországgal szemben, Oroszország ugyanúgy fájdalmat akar okozni Európának. Úgy tekint Európára és az Egyesült Államokra, mint kvázi hadviselő felekre.

ÉS A BENNE ÉLŐ HÉTKÖZNAPI EMBEREK ÉLETÉRE?

Azokban az országokban, ahol nincs semmilyen lakosságvédő intézkedés, mint például nem volt Csehországban, Franciaországban, Romániában, tehát a piaci árakat fizették az elmúlt időszakban, most ezek az államok sorra jelentik be az ún. ársapka, illetve lakosságtámogató intézkedéseket. Ez olyan mértékben érinti az embereket, hogy ha ezekkel kell foglalkoznia a kormányoknak, akkor más szektorokból van elvonás, kevesebb jut a kultúrára, a sportra, de ez apró ár. Viszont ahol ezt nem vezetik be az államok, vagy nem kellő mértékben, ott óriási magasságokba tudnak emelkedni a számlák, és olyan fejlett gazdaságú országokban, mint pl. Németországban egzisztenciális (megélhetési) válságokhoz tud vezetni, főleg a társadalom alsóbb rétegeiben, akiknek konkrétan a kiadásai meghaladhatják a bevételeiket.

Magyarországon speciális a helyzetünk, mivel 2013 óta volt egy olyan intézkedés, ami értelmében ársapka van - ezt hívjuk rezsicsökkentésnek - a lakossági fűtés- és áramhasználaton. (Ársapka: A „price cap”, vagyis ársapka alapú szabályozás, olyan árszabályozási rendszer, ami maximálja a fogyasztóktól beszerezhető bevétel összegét. - a szerk.)

MIVEL LEHETNE ENYHÍTENI EZT A KONFLIKTUST?

Mivel strukturális a probléma, a beáramló energiamennyiséget kellene valahonnan pótolni, amit próbáltunk. Gyakorlatilag alig van olyan energia exportőr ország (pl. Algéria, Katar), ahol ne járt volna vagy egy német vezető politikus, vagy az Európai Bizottság egyik vezetője. És mindenki ígérte, hogy szállít nekünk, csak ezzel az a baj, hogy 1-2 éves késleltetéssel tudnának, mert az Európai Unió főként a klímapolitikájára alapozva folyamatosan azt kommunikálta a gázvásárlások esetében, hogy megvannak már a beszállítóink, szeretnénk diverzifikálni, de a mennyiséget nem fogjuk növelni, hiszen a gázra átmeneti energiaforrásként tekintünk, és folyamatosan csökkenteni fogjuk a használatát. Éppen ezért ezek az exportőr országok nem számoltak azzal, hogy Európa egy nagy vevő lesz.

Ha az idei és a jövő térről beszélünk, akkor Oroszország az egyedüli olyan beszállító, ami ki tudja elégíteni az energiaigényeket. Emiatt van az például, hogy a magyar kormány azt mondja, hogy hagyjuk a szankciókat velük szemben.

(Bihari Bernadett Luca)

FOGYASZTÓVÉDELMI GYORSTALPALÓ

A LEGTÖBB EMBER NEHEZEN TUD KIIGAZODNI OLYAN FOGALMAK KÖZÖTT, MINT GARANCIA, JÓTÁLLÁS VAGY SZAVATOSSÁG – SOKAN HISZIK AZT, HOGY EZEK UGYANAZT JELENTIK. SIKLÓSI MÁTÉ FOGYASZTÓVÉDELMI SZAKEMBER MAGYARÁZTA EL NEKÜNK, HOGY VALÓJÁBAN MI IS ÁLL EZEKNEK AZ EGYRE-MÁSRA, DE GYAKRAN ROSSZUL HASZNÁLT SZAVAK JELENTÉSE MÖGÖTT.

Siklósi Máté

MIT JELENTENEK A FOGYASZTÓI JOGOK?

Fogyasztói jogok alatt általában a jótállásról és a szavatosságról szoktunk beszélni. Sokan össze vannak zavarodva: a garancia az a jótállás vagy a garancia a szavatosság? Ehhez képest azért a fogalmak összetettek. A garancia, mint kifejezés Magyarországon nem létezik a jogszabályokban, de a köznyelv gyakran hibásan használja, akár a nem megfelelő felkészültségű cégek is. Ha helyesen akarjuk ezeket a kifejezéseket használni, akkor a jótállás és a szavatosság szavakkal dolgozzunk. Jótállásból is ismerünk többfélét. Egyértelmű, hogy más jótállás vonatkozik egy autóra és más egy habverőre. A jótállás ideje, azaz hossza függ attól, hogy milyen drága a termék.

MI A KÜLÖNBSÉG A KELLÉKSZAVATOSSÁG ÉS A TERMÉKSZAVATOSSÁG KÖZÖTT?

Közös bennük, hogy minden termékre vonatkoznak. A kellékszavatosságot a forgalmazónak kell a fogyasztó részére biztosítani, a termékszavatosságot pedig a gyártóknál tudjuk érvényesíteni, ha például a kereskedőt nem érjük el. Szintén különbség a kettő között, hogy termékszavatosság esetén a gyártó sem árleszállításra, sem pénzvisszafizetésre nem kötelezhető, javítást vagy cserét köteles biztosítani hiba esetén. **A kellékszavatosság a legáltalánosabb jog.** Akkor tudja a fogyasztó érvényesíteni, ha ellenérték fejében vásárol terméket. Ez azt jelenti, hogy fizetett a termékért, ami lehet új

vagy használt. Fontos tudni, hogy mindkettőre vonatkozik kellékszavatosság, tehát téves az az állítás, hogy használt termékekre nincs kellékszavatosság. Ezekre a termékekre is jár egy év. Új termékek esetében az egész Európai Unió területén két év a kellékszavatossági idő. Amennyiben egy éven belül meghibásodik a termék, akkor az eladó köteles bebizonyítani, hogy a bejelentett hiba nem gyártási eredetű – különben vissza kell vennie a terméket (javítja, cseréli, vagy akár a vételárat is visszafizetheti). A kereskedő csak azokért a hibákért felel, melyek gyártási eredetűek, a kellékszavatosság sem érvényesíthető akkor, ha a termék nem gyártási okból hibásodott meg (helytelen kezelés, hordás, rongálódás stb.).

MIT JELENT A JÓTÁLLÁS?

Csak azokra a termékekre kötelező jótállást biztosítani, amelyek a rendelet mellékletében fel vannak tüntetve. A jótállás hasonló a kellékszavatossághoz. Amiben hasonlít, az az, hogy megveszünk egy terméket, és van egy idő, ameddig reklamálhatunk. Amiben mégis különböznek, az pedig az, hogy a jogszabály nem ír elő használt termékekre jótállást, az új termékekre viszont értéktől függően egy három sávból álló rendszer van érvényben Magyarországon. Azt tudni kell, hogy itthon ez egy unikális jog, az Európai Unió területén a jogszabályok csak annyit írnak elő, hogy kellékszavatosságot kötelező biztosítani. A jótállásra vonatkozóan csak annyi szerepel, hogy amennyiben egy gyártó vagy forgalmazó

de a kétszázötvenezer forintot még nem éri el, akkor kettő év, kétszázötvenezer forint felett már három év jótállás vonatkozik a termékekre. Hiba esetén mindenképp az eladó bizonyítja a hiba eredetét, mindegy, hogy mennyi ideig tart a jótállás a jogszabály alapján. Mindaddig köteles javítani, cserélni, vagy a pénzt visszaadni, amíg be nem bizonyítja, hogy a hiba az átadás után keletkezett. Sokan szokták kérdezni, hogy mi van akkor, ha a megvett terméket hazaviszem, kibontom, és kiderül, hogy mondjuk megpedt. Ez egy nagyon nehéz kérdés, ugyanis hacsak nincs a kereskedőnek egy videója arról, hogy ezt a terméket bizony ő épen átadta, akkor a bizonyítási kényszer a kereskedőn lesz. Nem nagyon fogja tudni bebizonyítani, hogy a terméket épen adta át, így ebben az esetben ki kell cserélnie a terméket egy másikra (vagy vissza kell fizetnie a vételárat). Ez egy szélsőséges eset, remélem senki nem él ezzel vissza, hogy hazafelé focizik egyet a tévével dobozban, majd utána fogja magát és reklamál a kereskedőnél. Ez nem lenne tisztességes.

MIT NEVEZÜNK ÖNKÉNTES JÓTÁLLÁSNAK?

Jótállásnak nevezzük, amikor a jogszabályban egy termékre nincsen jótállás és a kereskedő, vagy a gyártó biztosít, vagy amikor van jótállás, de az 1-2-3 éves jótállási időt a kereskedő vagy a gyártó önként meghosszabbítja. Ezt nevezzük önkéntes jótállásnak, hiszen a gyártó vagy a forgalmazó önként ad hosszabb, vagy egyáltalán: önként ad jótállást.

MILYEN JOGOKAT TUDUNK ÉRVÉNYESÍTENI?

Jótállás és szavatosság esetén is négyféle jogot érvényesíthet a fogyasztó: javítást, cserét, árleszállítást és elállást. A javításba az is beletartozik, ha egy részegységét cseréljük a terméknek. A csere új, ugyanolyan termékre történő cserét jelent. Ezek az alapvető igények, a fogyasztó elsősorban ezek közül választhat. A következő két jog abban az esetben érvényesíthető, ha a javítás vagy a csere nem működik, vagy elhúzódik. Szóba jöhet az árleszállítás, amikor egy termék hibás, de használható. Ilyenkor a kereskedő visszaadja a vételár egy részét. Az utolsó a sorban a jogok közül az elállás. Ez igazából az eredeti állapot helyreállítását jelenti. Lényege, hogy a vásárló visszaadja a terméket, mint fogyasztó, a kereskedő pedig visszafizeti az eredeti vételárat.

(Hegyvi Vivi, Botos Mici)

HOGYAN LEHET BIZONYÍTANI, HOGY ÉN AZT A TERMÉKET RENDELTETÉSSZERŰEN HASZNÁLTAM?

Kellékszavatosság esetén az első évet követően már a vásárlónak kell bizonyítania, hogy a hiba gyártási eredetű, különben az üzlet elutasíthatja az igényét. Nincs a jogszabályban megkötvény, hogy miképpen tudunk bizonyítani, így lehet szakértőhöz fordulni, de ha értünk hozzá, akkor tudjuk mi is bizonyítani – természetesen a másik fél mindig inkább azt fogja elfogadni, ha a bizonyítás szakértő segítségével történik. Sajnos nem olyan könnyű találni ilyen szakembert. A cipő- és a ruháiparban vannak ilyen szolgáltatók, de más területen nem jellemző.

ezt biztosítani szeretné, akkor ezt megteheti. Tehát az uniós jogszabályok önkéntes jótállást ismernek, a magyar jogszabályok viszont kötelezően jótállást biztosítanak a fogyasztók számára. Nézzük ezeket a sávokat.

Jótállás esetén jellemzően tartós fogyasztási cikkekről van szó, de csak abban az esetben, amennyiben ezek elérik a legalább tízezer forint vásárlási értéket. Tehát ennek a jogszabálynak van egy alsó limitje. Tízezer forint felett a jótállási körbe tartoznak például a kisgépek, gyógyászati segédeszközök, valamint a gépjárművek, bútorok és még sorolhatnám. Tízezer forinttól százezer forintig egy év jótállás jár, ha a százezer forintot meghaladja a termék,

Átadták a Pénzügyi Tudatosság Fejlesztéséért Díjakat

A PÉNZÜGYMINISZTERIUMBAN ADTÁK ÁT A PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG FEJLESZTÉSÉRT DÍJAKAT SZEPTEMBER 20-ÁN. A HARMADIK ALKALOMMAL MEGHIRDETETT DÍJ A PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG FEJLESZTÉSE SORÁN KIMAGASLÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐ, VAGY KIEMELKEDŐ TELJESÍTMÉNYT NYÚJTÓ, KIVÉTELES, EGYEDI EREDMÉNYEKET ELÉRŐ DIÁKOKAT, HALLGATÓKAT, PEDAGÓGUSOKAT, VALAMINT OKTATÁSI INTÉZMÉNYEKET HIVATOTT ELISMERNI. A DÍJRÓL ÉS A MÖGÖTTE ÁLLÓ STRATÉGIÁRÓL KÉRDEZTÜK BALOGH LÁSZLÓ NEMZETKÖZI KAPCSOLATOKÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁR URAT.

Balogh László

MIT KELL TUDNI ERRŐL A DÍJRÓL ÉS MI A CÉLJA?

2017-ben a kormány elfogadta a pénzügyi tudatosság előmozdítását szolgáló nemzeti stratégiát. Ennek célja, hogy azokat az ismereteket és információkat, amelyek a pénzügyi világ és a pénzügyi termékek megértéséhez szükségesek, a lakosság és főként a fiatalok körében célzottan és intenzíven terjessze. Ez fontos része az életre nevelésnek, hiszen a pénz világa mindannyiunkat körülvesz, mindent átszö. Akarjuk, nem akarjuk – a pénzügyi kérdések mindnyájunkat egész életünk során végigkísérnek. Varga Mihály pénzügyminiszter úr 3 évvel ezelőtt úgy döntött, hogy létrehozza a Pénzügyi Tudatosság Fejlesztéséért Díjat, amivel az e téren kimagasló felmutató diákok, pedagógusok és iskolák teljesítményét jutalmazzuk minden évben.

KIK ÉS MIVEL PÁLYÁZHATTAK A DÍJRA?

A nemzeti alaptanterven és a kötelező tananyagon túli, az iskolai rendszeren kívüli szakkörök és egyéb foglalkozások, tevékenységek bemutatásával lehetett pályázni. A jól megindokolt javaslatokat benyújthatták az iskolák fenntartói, vezetői, illetve az iskolai szintű szülői munkaközösségek is. A javasolt intézményeknek és személyeknek példamutató, mások által is felhasználható, az iskolai oktatáson túlmutató aktivitást, módszereket és eredményeket kellett felmutatniuk a díj elnyeréséhez.

KIK BÍRÁLTÁK EL A PÁLYÁZATOKAT? MILYEN SZEMPONTOKAT VETTEK FIGYELEMBE?

A pályázatokat elbíráló bizottságban benne vannak a Pénzügyminisztérium, valamint a mindenkori szakképzésért felelős és a köznevelésért felelős minisztériumok államtitkárai, helyettes államtitkárai. Így minden szempontot komplexen figyelembe tudunk venni, a véleményeinket és a tapasztalatainkat ütköztetve létrejön egy konszenzus, hogy ebben az évben kik a legjobbak. Egyébként az értékelő bizottságnak mindig nehézséget okoz, hogy a sok jó közül kiválassza a legjobbakat. Olyan remek ajánlások érkeznek, hogy tulajdonképpen majdnem mindenkit díjazni lehetne.

A DÍJAKAT SZEPTEMBER 20-ÁN SZEMÉLYESEN VEHETTÉK ÁT NYERTESEK. KIK ŐK?

Meglepő módon nem csak matematika és történelemtanárok kerülnek be ebbe a körbe. Vannak magyartanárok is, sőt, olyan is volt, akinek óvónői képzettsége van és foglalkozik a pénzügyi neveléssel. Az idei díjazott pedagógusok játékokat, társasjátékokat készítenek, vetélkedőket rendeznek, szakkörök et szerveznek, de mindenképpen játékosan és élményalapú módon próbálják az ismereteket átadni.

A díjazottak között mentordiákok is vannak. Ők a fiatalabbaknak adnak tanácsokat, például: hogyan kell a bankkártyát használni vagy hogyan lehet okosan gazdálkodni a zsebpénzzel. Ők egyébként hazai és nemzetközi versenyeken vesznek részt, kimagasló eredménnyel.

MENNYIRE TUDATOSAK PÉNZÜGYILEG A MAI FIATALOK?

Ma már olyan világot élünk, ahol a pénz lehet szeretni vagy nem szeretni, de egy biztos: nem lehet róla nem tudomást venni. Ezért a pénzzel való bánásmódot és ismereteket jobb minél előbb elsajátítani. A teljes program 2018-ban indult, de már ma is vannak látható jelei, hogy a fiatalok pénzügyileg már sokkal tudatosabbak, mint mondjuk 15 évvel ezelőtt. Egyre több diáknak van bankszámlája és bankkártyája is, vagyis a pénzüket a bankban, és nem a fiókban tartják. Sőt, sokan vannak olyanok is, akik már telefonnal vagy okosórával fizetnek bankkártya helyett. Vagyis azt láthatjuk, hogy a ma fiataljai sokkal tudatosabbak.

Varga Mihály pedagógus díjat ad át Zsamba Lajosnak

Pölskei Gáborné helyettes államtitkár, KIM

KÉT WORKSHOP, PANELBESZÉLGETÉS IS VOLT A DÍJÁTADÓN. AZ EGYIK A „JÓ GYAKORLATOK MEGOSZTÁSA”, ITT MI HANGZOTT EL?

Négy díjazott pedagógus vett részt a beszélgetésben, eltérő háttérrel, eltérő iskolákból. Azt mesélték el, hogy mik azok a „trükkök” és módszerek, amikkel fel lehet kelteni és meg is lehet tartani a fiatalok pénzügyi érdeklődését. Az egyik tanár úr azt mesélte el, hogy a diákjaival közösen csináltak egy társasjátékot. Különböző mezőkkel, kártyákkal és kérdésekkel. Ezt a játékot csapatokban játsszák az osztályban, közösen válaszolnak egy-egy kérdésre, így nem csak oktató, de fontos közösségépítő szerepe is van a játéknak. Ez egy jó gyakorlat.

A MÁSODIK A PÉNZIRÁNYTÚ DIÁKNAGYKÖVETEK, ÚJSÁGSZERKESZTŐ TIKTOKEREK BESZÉLGETÉSE VOLT. KIK ŐK?

Itt a diákok mesélték a saját tapasztalataikról, hogy hogyan kerültek kapcsolatba a pénzügyekkel és miért fontos nekik, hogy a

Pénziránytű Alapítvány diáknagyköveteiként a TIKTOK-on is népszerűsítsék a pénzügyi ismereteket. Ez a négyfős diákcsoport olyan sikeresen szerepelt számos diákvállalkozás létrehozását célzó vetélkedőn, hogy a nyerményből végül a valóságban is megalapították saját vállalkozásukat és immár kft. üzletrésztulajdonosként pénzügyi influenszerkedhetnek. Elmondták, hogy a pénz világa szerteágazó és titkos, de ha egy kicsit jobban megismeri az ember, sokkal könnyebben felismerhetők az esetleges veszélyek, kockázatok és a biztonságos lehetőségek is.

JÖVŐRE IS MEGHIRDETIK A PÁLYÁZATOT?

Természetesen! A pénzügyminiszter úr személyes szívügyének tekinti a pénzügyi tudatosság terjesztését és ezt a díjat. És ez nem túlzás! Remélem, hogy a jövőben még nagyobb számban érkeznek jelölések és törhetjük a fejünket, hogy ki a legjobb. Gratulálunk az idei díjazottaknak!

(Reisinger Márk)

A DÍJAZOTTAK: TANULÓ VAGY HALLGATÓ KATEGÓRIA

(díj összege: egyenként 150 000 Ft)

Gyulai Ágnes, Debreceni Egyetem

Bodó Regina, Szegedi Tudományegyetem

Gergác Bálint, Jurisich Miklós Gimnázium, Kőszeg

Erdei Gábor, Szent István Katolikus

Technikum és Gimnázium, Sátoraljaújhely

PEDAGÓGUS KATEGÓRIA

(díj összege: egyenként 500 000 Ft)

Figura Magdolna, XVII. Kerületi Balassi Bálint

Nyolcévfolyamos Gimnázium, Budapest

Fodorné Branstädter Ágnes, Újpesti

Szűcs Sándor Általános Iskola

Kissné Simon Mária, Debreceni SzC Mechwart

András Gépipari és Informatikai Technikum

Rinfel Mónika, Zalaegerszegi

Zrínyi Miklós Gimnázium

Zsamba Lajos, Szent Benedek

Gimnázium és Technikum, Gődöllő

INTÉZMÉNYI KATEGÓRIA

(díj összege: 2 millió Ft)

Jurisich Miklós Gimnázium és Kollégium, Kőszeg

Hergár Eszter, Pénziránytű Alapítvány, elnök

„Kétfajta ember van: akinek már volt balesete és akinek majd lesz”

DR. BORBÉLY ZOLTÁN KÖZLEKEDÉSI SZAKJOGÁSZ NAGY UTAT TETT MEG A MAI MESTERSÉGÉIG. A DUE TALLÓZÓNAK MESÉLT PÁLYÁJÁRÓL, ARRÓL, HOGYAN JUTOTT EL A SPORTRIPORTERSÉGTŐL ADDIG, HOGY MÁRA MINDENT TUD PÉLDÁUL AZ ELEKTROMOS ROLLEREZÉSRE VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOKRÓL.

MIT JELENT, HOGY KÖZLEKEDÉSI SZAKJOGÁSZ VAGY?

Ez egy másoddiploma, amit 2004-ben szereztem az ELTE jogi továbbképző intézményében. Azóta 2016-ban biztosítási szakjogász, most 2022-ben kárterítési szakjogászként végeztem. Korábban volt az MLSZ-szel kapcsolatban egy sportjogi posztgraduális diplomám, ami azt jelenti, hogy a legújabb immár a negyedik a sorban.

RÉGEBBEN SPORTTAL FOGLALKOZTÁL.

Hat éves voltam 1978-ban, a labdarúgó-világbajnokság idején, akkor kezdtem el focizni édesapámmal, később kapus posztot töltöttem be. Idővel ifjúsági és középszintű válogatott lettem, de 1987-ben abbahagytam, mert az egyetemi tanulmányaim miatt ezt már nem lehetett együtt csinálni.

A sportriporterség 1990-ben kezdődött, amikor elvégeztem Magyarország első sportriporteri stúdiójának képzését. Ezen az első évfolyamon végzett sokan másokkal együtt Hajdú B. István és Faragó Richard is. Ezután 1991-1998-ig dolgoztam a Telesportban, 1998-2001-ig a Napkeltében és 2009-től a DigiSportban. Egészen 2016-ig voltam sportriporter. 2021-ig pedig olyan sportújságokba is írtam, mint a Presztizs Sport és a FourFourTwo magazin.

MESÉLSZ EGY EMLÉKEZETES TÖRTÉNETET A SPORTRIPORTERSÉGRŐL?

Mikor mi kezdtük, akkor a külföldi labdarúgás, a kosárlabda, a jégkorong, tehát például a Bundesliga, az NBA, az NHL és az NHL nem kerülhetett magyar képernyőkre. Knézy Jenő és Vitray Tamás csinálták a Sportvarázsban az első külföldi labdarúgó-összefoglalókat. Aztán

mikor abbahagyták, a fiataloknak adták át a stafétabotot. 1996-ban vettük át ezt a műsort, és nekünk ez egy óriási kiugrás volt, nem beszélve arról, hogy a magyar nézők először láthattak külföldi labdarúgást a televízióban. Akkor ez egy szenzációs dolog volt, hiába kezdődött este fél tizenegykor, nagyon sokan nézték.

EZUTÁN MI TÖRTÉNT AZ ÉLETEDBEN? JÓ PÁR LÉPÉS KELLETT AHHOZ, HOGY ELJUSS A JELENLEGI SZAKMÁDHOZ.

1996 márciusában kezdtem el dolgozni a bíróságon, s a főváros oktatásfelelőse jelezte, el kell döntenem, hogy bíró leszek vagy sportriporter. Erre végül azért nem került sor, mert nem neveztek ki bírónak, viszont önértékelésből elmentem ügyésznek. Varga Zs. András, aki most a Kúria elnöke, évfolyamtársam volt, ő kérdezte meg, lenne-e kedvem a Fővárosi Főügyészség szóvivője lenni. Ezután következett egy nagyon érdekes tíz év, mikor számos olyan történetről számoltam be, mint amilyen a móri bankrablás is volt. Ez egészen 2010-ig tartott. Akkor jött el egy szép időszak az életemben, a Magyar Labdarúgó Szövetség jogi igazgatójának és szóvivőjének neveztek ki. Csányi Sándor első elnökségének tagja lettem, nagyon nagy megtiszteltetés volt Vizi E. Szilveszter kiváló tudóssal és Kovács Árpáddal, a Számvevőszék akkori elnökével dolgozni. Nagyon büszke vagyok, hogy ekkor az MLSZ elindult egy olyan úton, aminek eredményét most már ti is láthatjátok, rengeteget fejlődött a magyar labdarúgás. Az, hogy az angolokat idegenben 4-0-ra verje a magyar válogatott, itthon pedig 1-0-ra, az nagyobb siker, mint a 6-3. Ez volt életem legszebb időszaka. 2014 áprilisában viszont visszatértem a jogi pályára, azóta ügyvédként dolgozom.

Dr. Borbély Zoltán

HOGY LÁTOD A FIATALOKAT JELENLEG A KÖZLEKEDÉSBEN? MI AZ, AMIRE A LEGINKÁBB ODA KÉNE FIGYELNIÜK, HA MONDJUK EL SZERETNÉK KERÜLNI AZT, HOGY BALESETÜK LEGYEN?

Kétféle ember van, ahogy apukám mondta, akinek már volt balesete, meg akinek majd lesz. Ami most a fiatalokat leginkább foglalkoztatja, az szerintem az elektromos roller, és ennek az ittas hajtása. Úgy gondolják, hogy ez olyan, mint a kerékpár, elmennek vele szórakozóhelyre, koncertre, és utána, ha elektromos rollerrel mennek, akkor nem lehet őket megbüntetni, mert az végül is nem ittas vezetés. Ez egy óriási tévhit, ezeket a rollereket – attól függetlenül, hogy szerintem nem járművek – erőgépek hajtja, ezért az ittas vezetésket meg szokták állapítani, sőt, el szokták tiltani a vezetéskét azokat a fiatalokat is, akiknek még vezetői engedélye sincs. Ez némileg ellentmondásosnak tűnik, mert ugye,

hogyan is tilthatunk el valakit a vezetéskétől, ha nincs jogosítványja? Ez annyit jelent, hogy csak egy évvel később szerezhet vezetői engedélyt.

Az elektromos rollerek száma megtízszereződött az elmúlt évben Magyarországon, Németországban meghússzorozódott, és most már egyre többen látják, hogy a város telítettsége autóval tarthatatlan. Erre természetesen megoldást jelentene a rollerek és a kerékpárok elterjedtebb használata, csak most abban a helyzetben vagyunk, hogy még az autósok ezt egyáltalán nem akarják elfogadni. Azon, hogy komplett sávokat zárnak le, különösen a taxisok nagyon ki vannak akadva, de az tény és való, ha így nő a gépjárművek száma, akkor egy ilyen méretű város, mint Budapest, vagy megfullad, vagy egyszerűen belerokkan ebbe a sok autóba. Én magam sem kerékpároznék vagy rollereznék a városban most még. De az a helyzet, hogy ez tíz év múlva már nem lesz kérdés.

(Hegyi Vivi, Bálint Boglárka)

VARGA ILLÉS LEVENTE: „EMBERT TERVEZÜNK, NEM HÁZAT”

„KÉTSÉGTELEN, HOGY A MŰVÉSZNÉK RÉSE AZ ÉPÍTÉSZEKTÖRTÉNET, DE MA, A 21. SZÁZADBAN A GLOBÁLIS KIHÍVÁSOK ÁRNYÉKÁBAN EZ TÉNYLEG INKÁBB CSAK EGY ALKALMAZOTT MŰVÉSZET. IMMÁR MAJDNEM SZÁZ ÉVE AZ DÍVÍK, HOGY A FUNKCIÓNAK ÉS A GAZDASÁGOSSÁGNAK RENDELJÜK ALÁ AZ ÉPÜLETEINKET.” AZ ÖKOÉPÍTÉSZEZT MELLETT BESZÉLGETTÜNK AZ ÉPÍTÉSZEZT ÉS A MŰVÉSZET KAPCSOLATÁRÓL, A CSAPATBAN VALÓ TERVEZÉSÉRŐL ÉS A VEVŐK MEGFELELŐ KIELÉGÍTÉSÉRŐL IS VARGA ILLÉS LEVENTE ÉPÍTÉSSEZL.

MIT GONDOL, MILYEN MUNKÁJÁRÓL ISMERHETIK MÁSONK?

Amiből mások ismerhetnek, az az ÉTDR (Építészeti hatósági engedélyezési eljárásokat Támogató elektronikus Dokumentációs Rendszer) megalkotása. Ez egy közigazgatási rendszer, amelynek segítségével nem papír alapon kell benyújtani a dokumentumokat, nem postán küldözgetik őket egymásnak a szakhatóságok, hanem egy szerverre feltöltésre kerülnek az elektronikus dokumentumok, és minden közreműködő (hatóság, szakhatóság, ügyintéző, ügyfél) ugyanazt a dokumentumot ugyanazon a tárhelyen tekintheti meg. Ez nagyjából olyasmi, mint egy felhőtárhely, de ez a rendszer egy közhiteles közigazgatási rendszer. No, ennek a kidolgozásában vállaltam aktív fejlesztői szerepet.

AZ ÖN MUNKÁJÁBAN HOGYAN KIVITELEZHETŐK A KÖRNYEZETVÉDELMI PRÓBÁLKOZÁSOK?

Például az előbb említett ÉTDR rendszer fontos a fenntarthatóság gyakorlásában, hiszen rengeteg papírt, és szállítási-iktatási energiát, anyagot, költséget spórolunk

meg vele. A papírdokumentumokat 10 évig irattárban kell őrizni, sőt, az építészeti hatósági dokumentumok többsége sosem selejtezhető, tehát mindenképpen ennek megfelelő épület fenntartásáról van szó. Ezzel szemben egy elektronikus dokumentációs rendszer, aminek csupán szerverigénye van, így jóval kevesebb hely és kevesebb energia.

Én jelenleg nem tervezőként dolgozom, de a tervezést tekintve az anyaghasználat, a tájolás, az energiaigény mind-mind fontos szempont. Nem építünk nagyot, nem építünk felesleges. A saját házamat például bontott téglából építettem, bontott cserepet használtam föl, passzív napenergia-hasznosítás van benne. Energetikailag egy korszerű épület, ami ráadásul figyelembe vette a meglévő növényzetet. Nem vágunk ki azért fát, mert házat építünk.

MESÉLJEN A MOSTANI MUNKÁJÁRÓL!

Ugyan eredetileg tervezőnek készültem, az élet azonban másfelé sodort, fokozatosan eltávolodtam a tervezéstől. Amit az alapidiplomáimon túl tudok, azt autodidakta módon, iskolán kívül tanultam meg. Mostani munkám projektvezetés.

Olyan projekteken dolgozom, amelyek a fenntartható közterületfejlesztés témakörébe tartoznak. Az egyik most folyó kedvenc projektem például a ferencvárosi Mester utca felújítása, ahol igyekszünk humanizálni a környezetet, kerékpárutakkal, vendéglátási lehetőségekkel bővíteni a helyet.

KI A JÓ ÉPÍTÉSZEZT, MI TESZ EGY ÉPÍTÉSZEZT JÓVÁ?

Az építészezre kétféleképpen szoktunk gondolni. Úgy, mint egy művészre, aki megvalósítja magát, vagy mint egy szolgáltatóra, aki kielégíti az igényeket. Mind a kettő egy kicsit téves, mert általában, amikor egy művész alkot valami szépet, azt viszonylag kis költségvetéssel, akár saját eszközeivel is meg tudja valósítani. Az építés azonban költséges és nem biztos, hogy attól jó egy építés, hogy saját magát valósítja meg benne. Annak idején a mesterem azt tanította, hogy a tervezett építménynek nem szépek kell lennie, hanem jónak. Jót tervezni talán már egy könnyebb feladat, de ez már kevésbé művészet – a szó elsődleges értelme szerint. Szintén a mesteremtől, Plesz Tóni bácsitól tanultam, hogy nem házakat kell tervezni, hanem embert. Amikor mi épített környezetet alakítunk, tulajdonképpen a társadalmat alakítjuk. Alkotásainkon keresztül meghatározzuk, milyenek lesznek az emberek, hogy jókedvűek vagy csüggedtek lesznek, jól fogják-e érezni magukat abban a házban. Szerintem a mi szakmánknak ez az elsődleges célja. Hogy jól érezzék magukat az emberek ott, hogy emberhez méltó életet élhessenek és fejlődhessenek.

INKÁBB EGYEDŰL, VAGY MÁR TERVEZŐKKEL SZERET DOLGOZNI?

Nem hiszek az egyszemélyes tervezésben. Ez már a legkisebb projekteknél sem működik. A polihisztorok kora lejárt, annyira speciális tudások vannak már, hogy kifejezetten abban hiszek, egy egész csapattal kell dolgozni. Vegyünk egy egyszerű családi házat: nem elég, hogy van egy szerkezete, de van egy statikája, van egy elektromos rendszere, egy gépészete, kertje, ezeket is tervezni kell. Ezek mind önálló szakterületek. Egy közterületnél is szükség van közlekedésmérnökre, tájépítészre, tán még szociológusra, ökológusra is. A tervezést mindenképpen csapatban alakítjuk, ez nem egy egyszemélyes munka.

A VEVŐK IGÉNYEI Mennyiben BEFOLYÁSOLJÁK A MUNKÁT?

A tervező mennyire szolgáltató? Ha valaki egy mézeskalácsházikót szeretne csináltatni, biztosan fog találni egy tervezőt, aki ezt meg is csinálja neki. Én valami közeputas vagyok. Amikor tervezek, nem igazán erőltetem rá a saját elképzelésemet vagy stílusomat a megrendelőre, viszonylag rugalmasan kiszolgálom a vevő igényeit, de bizony voltak munkák, amikor menet közben azt mondtam, hogy bocs, de ezt én nem csinálom. Ez olyankor fordul elő, ha szignifikánsan a saját értékrendem ellen való a munka. Nálam ezek nem szépészeti kérdések, hanem inkább a fenntarthatóságra vonatkoznak. Környezetromboló házat nem tervezek. Ha egy megrendelő feltétlenül egy heggyoldalba akarja,

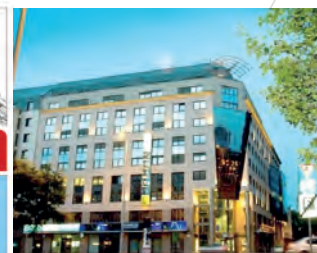
hogy épüljön a hatalmas, nagy alapterületű, földszintes lakása, s ezért hordjuk el, bontsuk le, romboljuk szét a hegyet és az élővilágot, akkor nem én vagyok az, aki ezt lerajzolja neki.

INKÁBB A RÉGI, JÓL BEVÁLT MÓDSZEREKET VAGY AZ ÚJABB ÖTLETEKET KEDVELI?

Terveztem már parasztház utánzatot is, mert a falusi környezet azt igényelte, de általában az egyszerűsége és a funkció elsődlegességére

törekedem. Az én tevékenységemnek talán nincsen egy kifejezett stílusirányzata, a letisztult, egyszerű formákat szívelem. Ami általában találhatóik is a megrendelői igényekkel, mert akiknek én tervezek azoknak nagyjából hasonló elképzeléseik vannak. Én kifejezetten ökoépítész vagyok, aki engem megkeres, az általában nem egy környezetromboló csicsaházat szeretne, nem is csinálnám meg neki.

(Tóth Katinka)

Lelket gyógyító hang

„AZ EMBERI HANG, A ZENE MEGNYITJA A LELKET, ÉLETERŐT AD, MINDEN LELKI BAJ GYÓGYÍTHATÓ ÁLTALA. . .” – MONDTA ZÁDORI MÁRIA, LISZT FERENC-DÍJAS ÉNEKMŰVÉSZ, A NEMZET MŰVÉSZE, A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA TAGJA, AKI FIATALON MÉG GYÓGYSZERÉSZNEK KÉSZÜLT, VISZONT MA MÁR TÖBB ORSZÁGBAN ISMERIK HANGJÁT. PÁLYÁJA KEZDETÉRŐL, AZ ŐT ÉRT SIKEREKRŐL, A MAI FIATALOK ÉS A ZENE KAPCSOLATÁRÓL KÉRDEZTÜK.

FOTÓ: MMA

VOLT OLYAN A CSALÁDJÁBAN, AKI ZENÉVEL FOGLAKOZOTT, VAGY HOGYAN INDULT ÖNNÉL MINDEZ?

Egyszerű, kispolgári családban nőttem fel. A komolyzenével semmilyen kapcsolatomban nem volt, otthon legfeljebb magyar nóták, táncdalok, operett melódiák szóltak. Ezeket természetesen én is énekeltem. Volt egy nótáskedvű nagymamám, talán tőle örököltem a hangomat és az éneklés szeretetét. Senki nem zenélt a családban, de engem óvodás korom óta énekeltek, beírtak a helyi zeneiskolába, ahol zongorázni tanultam. A tanárnőm szólt az ének tanszak vezetőjének, Ivánkóvits Ferencnének, hogy hallgasson meg, majd megkérdezte, lenne-e kedvem az énektanuláshoz. Igent mondtam. Akkor még nem sejtettem, hogy amíg a pályán vagyok, állandó tanulás lesz az életem. Még tizenöt éves sem voltam, amikor a vegyipari technikumba jártam, hiszen életcélom nem az éneklés, hanem az emberek gyógyítása volt. A tanárnőm benevezett az 1965-ös Ki-Mit-Tud? versenyre, ahol első helyezett lettem. Úgy gondolom, ez volt az a pont, amikor a sok fellépés kezdett eltántorítani a vegyésztől. Hát így indultam az éneklés felé.

VAN BÁRMILYEN MEGHATÁROZÓ VAGY KEDVES EMLÉKE, AMITŐL AZT ÉREZTE, HOGY EZ AZ ŐN ÚTJA?

A hangos siker sohasem kábított el, bár természetesen jólesik a felzúgó taps, de én csak egy része vagyok a jól sikerült produkciónak. Az igazi siker számomra az, amikor egy kapocs koncert után megvár egy kedves idősebb hölgy megköszönni, hogy milyen gyönyörű éneket hallott. Vagy egy dalest után gratulál a híres tanszékvezető tanár. Ezek az igazi sikerek: nyomot hagyni az emberek lelkében. Ilyenkor érzi az ember, hogy a gondviselés jó útra helyezte.

KIK VANNAK HATÁSSAL ÖNRE?

Legnagyobb példaképem Alfred Deller angol kontratenor, akit még hallhattam élőben. Lenyűgözött a tiszta, gyönyörű hang, a mély zeneiség és a minden manír nélküli egyszerűség. A mai énekesek közül Joyce DiDonato a kedvencem. Az egyik legnagyobb énekesnőnek tartom, rendkívül sokoldalú, legyen az barokk, avagy kortárs zene, mindenben hiteles.

NEMRÉG ELYNERTE A NEMZET MŰVÉSZÉ DÍJÁT. MILYEN HATÁSSAL VOLT EZ ÖNRE?

Meglepetésként ért, hogy a nevem egyáltalán felmerült egy ilyen megtisztelő cím kapcsán. Ennél nagyobb elismerést magyar művész nem kaphat. Nagy súllyal nehezedik rám, ugyanakkor földöntúli öröm, hogy egy vidéki város zeneiskolájából indulva ilyen magasra repített a gondviselés és a kedves kollégák titkos szavazása.

HA VALAKIBEN OTT A TEHETSÉG ÉS EZEN A PÁLYÁN SZERETNE ELINDULNI, MIT TANÁCSOLNA NEKI?

Ez a kor már nem mindig a művésről szól. Manapság percek alatt csinálhatnak sztárt valakiből, és nem biztos, hogy a legtehetségesebb lesz az első helyezett. Ez nagyon káros, mert azt a látszatot keltik, hogy munka és komoly tanulás nélkül is lehet boldogulni, milliőkat keresni. Arra intem az ifjúságot, hogy ne hagyják magukat elkábítani, mert ahhoz, hogy valaki 50 évig tudjon a pályán maradni, végtelen nagy szorgalom, alázat kell.

(Bartos Benigna)

KÖZLEKEDJ OKOSAN!

**A DUE ÉS AZ ORFK-ORSZÁGOS
BALESETMEGELŐZÉSI
BIZOTTSÁG (ORFK-OB) KÖZÖS
KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI
VIDEÓ PÁLYÁZATA**

A DUE Médiahálózat,
a diákújságíró egyesület
és az ORFK-OB video
pályázatot hirdet
14 és 22 év közötti
fiataloknak

Pályázni saját készítésű,
max. 3 perces videóval lehet.
A pályázó az alábbi 2 téma
egyképpen készíthet videót:

- 1) **MUTASD BE EGY VICCES VIDEÓN
A BRINGÁD BIZTONSÁGI FELSZERELÉSÉT!**
- 2) **TANÍTSD KÖZLEKEDNI A KISTESÓD!**
Készíts videót, hogy hogyan mutatod
meg egy nálad fiatalabbnak a biztonságos
közlekedés hétköznapi szabályait!

Egy pályázó **több témában** is
benyújthat pályázatot, és **egy témában**
több pályaművet is beadhat.

A szakmai zsűri külön értékeli
az ötletességet és a kreativitást.

A pályázatokat a DUE pályázatbeadó felületén
kell benyújtani (www.due.hu/palyazat) oly
módon, hogy a videót a **YouTube-ra**
kell feltölteni, és ezt a linket kell
a pályázati felületen megadni.

**A PÁLYÁZAT FŐDÍJA
EGY SZUPER KERÉKPÁR!**

**A PÁLYÁZATOK BEADÁSI HATÁRIDEJE:
2022. NOVEMBER 10.**

A legjobb 10 pályázó meghívást kap az ünnepélyes díjátadóra,
ahol mindenki ajándécsomagot kap.

Pályázati kiírás: www.due.hu

Információ, kapcsolat: due@due.hu

WWW.AGRARTESZT.HU

MATE

MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

TÖLTSD KI AZ AGRÁRTESZTET
ÉS NYERD MEG A KÉTSZEMÉLYES
KÜLFÖLDI UTAZÁS, A SZUPER BRINGA
VAGY AZ OKOSTELEFON EGYIKÉT!

